

Załącznik nr 2
do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego

Dr Bartosz Jóźwik
Katedra Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych
Instytut Ekonomii i Zarządzania, Wydział Nauk Społecznych
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Autoreferat
przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych
(wersja w języku polskim)

Lublin, grudzień 2016

Spis treści

1. Wykształcenie oraz przebieg kariery naukowej i zawodowej
2. Omówienie osiągnięcia naukowego przedstawionego do oceny
 - 2.1. Uzasadnienie wyboru i znaczenie tematu badawczego
 - 2.2. Wartość dodana monografii
 - 2.3. Cel, pytania i hipotezy badawcze
 - 2.4. Metody badawcze
 - 2.5. Struktura monografii
 - 2.6. Rezultaty przeprowadzonych badań
3. Dorobek publikacyjny według realizowanych projektów badawczych
(publikacje zostały wymienione w punktach 3.1. – 3.12.)
4. Pozostałe informacje o dorobku naukowym i organizacyjnym
 - 4.1. Udział w zagranicznych, międzynarodowych i krajowych konferencjach i seminariach
 - 4.2. Organizacja cyklu tematycznych konferencji i seminariów
 - 4.3. Recenzowanie publikacji w wydawnictwach międzynarodowych i krajowych
(recenzje zostały wymienione punktach 4.3.1. – 4.3.3.)
 - 4.4. Staż zagraniczny odbyty w ramach stypendium Dekaban-Liddle Senior Fellowship
 - 4.5. Udział w zespołach eksperckich w projektach badawczych współfinansowanych przez fundusze Unii Europejskiej
(udział w zespołach został wymieniony w punktach 4.5.1. – 4.5.3.)
5. Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki
 - 5.1. Prowadzone zajęcia dydaktyczne
 - 5.2. Współredakcja i współautorstwo podręcznika akademickiego
 - 5.3. Opieka naukowa nad doktorantami
 - 5.4. Działalność popularyzująca naukę
6. Współpraca z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi
 - 6.1. Współpraca z instytucjami i organizacjami
 - 6.2. Członkostwo w krajowych i zagranicznych towarzystwach naukowych
7. Nagrody i dyplomy
8. Zagregowana statystyka dorobku naukowego
9. Bibliografia

1. Wykształcenie oraz przebieg kariery naukowej i zawodowej

Wyższe studia magisterskie ukończyłem na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (UMCS) na kierunku Organizacja i zarządzanie – w 1995 roku obroniłem pracę magisterską pt. „Proces formułowania strategii marketingowej w przedsiębiorstwie. Zarys koncepcji”, przygotowaną pod kierunkiem prof. dra hab. Zbigniewa Szelocha. Po uzyskaniu tytułu zawodowego magistra zostałem zatrudniony na Wydziale Ekonomicznym UMCS na stanowisku asystenta w Zakładzie Organizacji i Zarządzania.

W 1997 roku uzyskałem semestralne stypendium w Hogeschool van Arnhem en Nijmegen University of Professional Education w Holandii, gdzie studiowałem biznes międzynarodowy. Po powrocie ze stypendium, od października 1998 roku zostałem zatrudniony na stanowisku asystenta w Zakładzie Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej, w którym prowadziłem zajęcia dydaktyczne z przedmiotów: Międzynarodowe stosunki gospodarcze, Makroekonomia, Mikroekonomia oraz Integracja europejska.

W grudniu 2002 roku złożyłem z wynikiem pozytywnym egzamin dla Kandydatów na Członków Rad Nadzorczych w Spółkach Skarbu Państwa przeprowadzony przez Ministerstwo Skarbu Państwa.

W grudniu 2003 roku obroniłem na Wydziale Ekonomicznym UMCS w Lublinie pracę doktorską pt. „Rola korporacji międzynarodowych w gospodarce światowej”. Rozprawa doktorska została napisana pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Bogumiły Muchy-Leszko; recenzentami rozprawy byli prof. dr hab. Czesław Sikorski (Uniwersytet Łódzki) oraz prof. dr hab. Andrzej Stępiak (Uniwersytet Gdański). Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii zostałem zatrudniony w Zakładzie Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej na stanowisku adiunkta i na tym stanowisku pracowałem do końca roku akademickiego 2003/2004.

Od 1 października 2004 roku rozpocząłem pracę w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II na stanowisku adiunkta w Katedrze Zarządzania Organizacjami w Instytucie Zarządzania i Marketingu na Wydziale Nauk Społecznych. Jednocześnie kontynuowałem badania dotyczące działalności korporacji międzynarodowych w gospodarce światowej, głównie na temat zagranicznych inwestycji bezpośrednich – cykl artykułów oraz monografia z tego zakresu zostały wymienione w dalszej części autoreferatu, dotyczącej dorobku publikacyjnego według realizowanych projektów badawczych.

W lutym 2008 roku zostałem zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych w Instytucie Ekonomii KUL. W tym czasie, zgodnie ze swoimi zainteresowaniami naukowymi, prowadziłem badania naukowe i zajęcia z zakresu międzynarodowych stosunków gospodarczych. Swoje zainteresowania naukowe skoncentrowałem na zagadnieniach związanych z procesem integracji europejskiej państw Europy Środkowej i Wschodniej, w tym funduszach Unii Europejskiej i realnej konwergencji. Publikacje naukowe z tego zakresu zostały wymienione w dalszej części autoreferatu, m.in. dotyczącej dorobku publikacyjnego według realizowanych projektów badawczych. Obecnie jestem zatrudniony na stanowisku starszego wykładowcy.

2. Omówienie osiągnięcia naukowego przedstawionego do oceny

Jako osiągnięcie wynikające z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.) wskazuję samodzielną monografię:

- Józwik B., *Realna konwergencja gospodarcza państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej. Transformacja, integracja i polityka spójności*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa **2017**, stron 300. ISBN 978-83-01-19095-8. Recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Cieślik, Uniwersytet Warszawski oraz dr hab. Mariusz Próchniak, Szkoła Główna Handlowa.

2.1. Uzasadnienie wyboru i znaczenie tematu badawczego

Zjawisko konwergencji występuje w wielu dziedzinach naukowych. W ekonomii konwergencja jest definiowana jako tendencja do redukcji w czasie nierówności gospodarczych między krajami lub regionami (Ryszkiewicz 2013, de la Fuente 2000). W zależności od rodzaju miernika rozróżnia się różnego rodzaju konwergencje, m.in. nominalną oraz realną.

Pojęcie konwergencji nominalnej dotyczy sfery finansowej i najczęściej odnosi się do poziomu cen, salda budżetu sektora publicznego, stabilności kursów walutowych, stóp procentowych itp. W literaturze z zakresu integracji europejskiej pojęcie to związane jest z kryteriami nominalnej konwergencji zawartymi w traktacie z Maastricht, który wszedł w życie 1 listopada 1993 roku. Kryteria te dotyczą poziomu inflacji, długoterminowych stóp procentowych, udziału deficytu budżetowego i długu publicznego w PKB oraz wahań kursu walutowego.

Natomiast konwergencja realna dotyczy sfery realnej w znaczeniu ekonomicznym, czyli przede wszystkim produktywności, dochodu per capita, konsumpcji czy też zatrudnienia. W ostatnich latach zainteresowanie środowisk naukowych procesem realnej konwergencji państw Europy Środkowej i Wschodniej jest bardzo duże. Niemniej jednak problematyka ta nie jest nowa. Badania zjawiska konwergencji w sferze realnej były prowadzone od wielu lat. Pierwsze z nich dotyczyły wyrównywania się cen czynników produkcji w procesie liberalizacji handlu i były prowadzone m.in. przez A. Smitha, E. Heckschera i B. Ohlina. W latach 50. i 60. XX wieku zarówno zagadnienie konwergencji, jak i nierówności pojawiło się przede wszystkim w połączeniu z teoriami wzrostu gospodarczego. W powszechnie znanych pracach R. M. Solowa (1956), D. Cassa (1965) oraz T. Koopmansa (1965) zostały sformułowane podstawy analizy zjawiska konwergencji (Islam 1995). W modelach wzrostu zawartych w wymienionych pracach malejące krańcowe stopy przychodu z kapitału prowadziły do wyrównywania poziomu dochodów (realnej konwergencji) lub wyrównywania tempa wzrostu.

W latach 80. XX wieku zaobserwować można ponowny wzrost aktywności badawczej w zakresie konwergencji i wzrostu gospodarczego. Okres ten charakteryzował się intensywnym wykorzystaniem modeli empirycznych umożliwiających weryfikację neoklasycznej hipotezy zakładającej konwergencję, według której do konwergencji poziomu dochodów per capita oraz optymalnej alokacji zasobów prowadzą mechanizmy rynkowe, przy założeniu egzogenicznego postępu technicznego (Ryszkiewicz 2013). Początkowo wiele badań zostało przeprowadzonych na podstawie danych pochodzących z rozwiniętych państw uprzemysłowionych. Oczywiście wybór takiej próby badawczej był podyktowany dostępnością danych. Z czasem zwiększał się

zakres danych umożliwiających prowadzenie badań na większej próbie badawczej, co miało wpływ na wyniki. I tak np. badania P. Romera (Romer 1988) przeprowadzone na dużej próbie gospodarek wskazały, że korelacja pomiędzy początkowym poziomem dochodu per capita a stopą wzrostu w kolejnych latach jest bliska zeru bądź dodatnia. Wyniki tych badań można uznać za przełomowe, ponieważ nie potwierdziły one hipotezy konwergencji, a nawet wskazały na dywergencję. Odpowiedzią świata naukowego na negatywną weryfikację neoklasycznej hipotezy konwergencji był rozwój teorii wzrostu endogenicznego, co znalazło odzwierciedlenie m.in. w legitymizacji współczesnych interwencji w ramach europejskiej polityki spójności. Wydaje się jednak, że implikacje dla polityki gospodarczej, wynikające z rozwoju teorii endogenicznego wzrostu, niepotrzebnie „przesłoniły” rolę mechanizmów rynkowych w procesie realnej konwergencji. Podjęta w niniejszej monografii analiza zjawiska realnej konwergencji jest próbą ponownego zwrócenia uwagi na mechanizmy rynkowe występujące w neoklasycznych teoriach wzrostu gospodarczego.

Państwa Unii Europejskiej, w tym Europy Środkowej i Wschodniej, są w przypadku badań zjawiska realnej konwergencji wyjątkową grupą w skali światowej. Wyróżniającą ją cechą, *stricte* ekonomiczną, jest jej powiązanie z procesem europejskiej integracji. W Unii Gospodarczej i Walutowej utworzonej na mocy traktatu z Maastricht z 1991 roku występują rzadkie w skali światowej mechanizmy realnej konwergencji. Wśród nich można wymienić m.in. liberalizację przepływu czynników produkcji, dostosowania polityki fiskalnej i monetarnej w zakresach określonych przez nominalne kryteria konwergencji traktatu z Maastricht, mechanizmy stabilizowania kursów walutowych ERM II, a także mechanizmy wynikające z integracji monetarnej. Inaczej niż we wcześniej wspomnianych pracach P. Romera, wyniki badań empirycznych m.in. A. Niebuhra i F. Schlittea (2004), E. Soukiazisa i V. Castro (2005), R. Reza i K. T. Zahra (2008) oraz B. Józwika i H. Ponikowskiego (2015) przeprowadzone w grupie państw Unii Europejskiej potwierdzały zjawisko realnej konwergencji.

Początkowo badania te dotyczyły grupy państw z Europy Zachodniej, następnie Unii Europejskiej poszerzonej o państwa Europy Środkowej i Wschodniej. To bardzo ważne rozróżnienie, ponieważ Unia Europejska w składzie sprzed 2004 roku była bardziej jednorodna pod względem poziomu rozwoju gospodarczego. W tej grupie państw realna konwergencja w ramach współpracy gospodarczej i integracji ekonomicznej mogła przebiegać bez większych reform gospodarczych, które były konieczne w postsocjalistycznych państwach z Europy Środkowej i Wschodniej. Należy zaznaczyć, że obserwowane współcześnie zjawisko konwergencji gospodarczej państw Europy Środkowej i Wschodniej z państwami Europy Zachodniej prawdopodobnie nie byłoby możliwe, gdyby nie zmiany ustrojowe i proces transformacji przełomu lat 80. i 90. XX wieku.

Dodatkowym istotnym aspektem prowadzonych w wielu ośrodkach naukowych badań realnej konwergencji w Unii Europejskiej jest jej regionalny wymiar. Znaczna część badań dotyczy właśnie realnej konwergencji na poziomie regionów NUTS2. Wyniki tych badań również potwierdzają występowanie tego zjawiska [E. Marelli (2007), B. Józwik i H. Ponikowski (2014)]. Z tych względów zasadne jest podjęcie próby charakterystyki i oceny zjawiska realnej konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej na tle procesów transformacji i integracji gospodarczej. Należy zwrócić uwagę, że w przeprowadzonej

w monografii analizie uwzględniono wpływ tych procesów na mechanizmy rynkowe realnej konwergencji występujące w neoklasycznych modelach wzrostu gospodarczego.

2.2. Wartość dodana monografii

Przygotowana monografia mieści się w nurcie badań zjawiska realnej konwergencji gospodarczej. Jednak dotychczas opublikowane monografie dotyczące realnej konwergencji mają inne zakresy badawcze. W przypadku literatury polskiej i anglojęzycznej są one opracowaniami np.: wyłącznie teoretycznymi [A. Ryszkiewicz (2013), W. Nowak (2007)]; odnoszącymi się przede wszystkim do regionalnego wymiaru analizy realnej konwergencji [G. Tumpel-Gugerell, P. Mooslechner (red.) (2003), E. Łązniewska, T. Górecki, R. Chmielewski (2011), A. Stilianos (2012), M. Smętkowski (2013)]; analizującymi inne grupy państw [W. J. Baumol, R. R. Nelson., E. N. Wolf (1994), K. Malaga (2004), R. Rapacki (red.) (2009)]; odnoszącymi się do dalekiej przeszłości [H. D. Brezinski, B. Dallago, W. Andreff (red.) (1992)], lub odnoszącymi się tylko do Polski i jej regionów [K. Malaga, P. Kliber (2007), E. Kusideł (2013)]. Ponadto opublikowane monografie, o ile dotyczą państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej, pomijają szczegółową i kompleksową analizę uwarunkowań realnej konwergencji wynikających z procesów transformacji i integracji europejskiej, czego przykładem są publikacje R. Martina i A. Winklera (2009) oraz J. Batóga (2010).

Jak wcześniej zaznaczono, prezentowana monografia jest kolejną pozycją w literaturze przedmiotu z zakresu badań realnej konwergencji, ale różni się od dotychczas opublikowanych monografii zakresem badawczym. Wartością dodaną monografii są wyniki analizy zjawiska realnej konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej z uwzględnieniem zachodzących od początku lat 90. XX wieku procesów transformacji i integracji gospodarczej. Tak określony nowy zakres analizy pozwala odpowiedzieć na nowe pytania badawcze oraz na weryfikację hipotez przedstawionych w dalszej części autoreferatu. W tym kontekście prezentowana praca zawiera nowe wyniki badań, które należy traktować jako wkład w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia.

2.3. Cel, pytania i hipotezy badawcze

Głównym celem badawczym monografii jest określenie uwarunkowań i czynników determinujących realną konwergencję państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej w latach 1990-2013 oraz ocena tego procesu. W okresie tym zachodziło w tych państwach równolegle wiele procesów (np. globalizacja, transformacja, liberalizacja, integracja rynkowa i monetarna), stąd zasadniczym problemem w badaniu realnej konwergencji jest występowanie różnych nakładających się na siebie w czasie zjawisk. Mają one różny wpływ na dynamikę PKB i realną konwergencję, a ich łączny efekt jest trudny do analizy i jednoznacznej interpretacji. W dalszej części pracy określenie „realna konwergencja” państw i regionów Unii Europejskiej będzie się odnosiło do konwergencji PKB per capita.

Wstępne studia literatury umożliwiły sformułowanie wielu szczegółowych pytań badawczych ułatwiających realizację celu głównego. Najważniejsze z nich to:

- P.1 Jakie były różnice w potencjale rozwojowym obecnych państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej w stosunku do pozostałych państw członkowskich na początku lat 90. XX wieku, czyli w pierwszych latach procesu transformacji gospodarczej?
- P.2 W jaki sposób przebiegał proces tworzenia warunków dla rozwoju działalności gospodarczej w poszczególnych państwach Europy Środkowej i Wschodniej i jaki wpływ miał on na realną konwergencję?
- P.3 W jaki sposób tempo przeprowadzonych reform gospodarczych w państwach Europy Środkowej i Wschodniej wpłynęło na ich wzrost gospodarczy i realną konwergencję?
- P.4 W jaki sposób międzynarodowa liberalizacja handlu i przepływu czynników produkcji, wynikająca z integracji europejskiej, wpływa na proces realnej konwergencji w Unii Europejskiej?
- P.5 Jaką rolę w procesie realnej konwergencji odegrała zmiana łącznej produktywności czynników wytwórczych w państwach członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej?
- P.6 Jakie były kierunki działań podejmowanych w ramach europejskiej polityki spójności wspierające realną konwergencję państw Europy Środkowej i Wschodniej?
- P.7 W jaki sposób proces integracji monetarnej państw Europy Środkowej i Wschodniej (Słowenia, Słowacja, Estonia, Łotwa, Litwa) wpłynął na ich realną konwergencję?
- P.8 W jaki sposób przebiegała realna konwergencja (lub dywergencja) regionów państw Unii Europejskiej w badanym okresie?

Studia literatury i wstępne analizy ilościowe umożliwiły sformułowanie kilku hipotez badawczych. Zasadnicza hipoteza przyjęta w monografii – H.1 – zakłada, że w grupie państw i regionów Unii Europejskiej występuje konwergencja typu sigma i konwergencja absolutna typu beta, na które pozytywny wpływ ma proces integracji europejskiej. Zgodnie z tym założeniem, kolejne hipotezy, związane z wymienionymi wcześniej pytaniami badawczymi, można sformułować w sposób następujący:

- H.2 Stopień zaawansowania transformacji gospodarczej oraz zmiana zakresu wolności gospodarczej w państwach członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej miały istotny wpływ na wzrost dynamiki ich PKB oraz realną konwergencję w latach 1994-2012.
- H.3 Wzrost łącznej produktywności czynników wytwórczych w państwach członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej był głównym czynnikiem ich realnej konwergencji.
- H.4 Integracja monetarna państw Europy Środkowej i Wschodniej (Słowenia, Słowacja, Estonia, Łotwa, Litwa) przyspieszyła ich proces realnej konwergencji.

- H.5 Realna konwergencja państw i regionów Unii Europejskiej była wynikiem relatywnie większego wzrostu PKB per capita obserwowanego w państwach i regionach Europy Środkowej i Wschodniej.
- H.6 Wraz z obserwowaną realną konwergencją państw i regionów UE występował proces wewnątrz krajowej dywergencji w państwach Europy Środkowej i Wschodniej, który charakteryzował się zmiennością wartości dyspersji PKB per capita zgodnie z modelem wzrostu dwufazowego Williamsona.

2.4. Metody badawcze

W celu rozwiązania problemów badawczych postawionych w monografii przedstawionej do oceny, zostały wykorzystane metody badawcze umożliwiające wszechstronną analizę i zobiektywizowaną ocenę. Charakterystyka procesu realnej konwergencji jako zjawiska ekonomicznego została przeprowadzona na podstawie studiów literatury zagranicznej (anglojęzycznej) i krajowej, przede wszystkim z zakresu realnej konwergencji, transformacji gospodarczej i integracji europejskiej, z wykorzystaniem metod statystyki opisowej. Natomiast oceny dokonano na podstawie 3 metod analizy konwergencji: (1) konwergencji bezwarunkowej typu beta, (2) konwergencji typu sigma oraz (3) konwergencji łącznej produktywności czynników wytwórczych.

Metoda konwergencji bezwarunkowej (absolutnej) typu beta osadzona jest w ramach neoklasycznej teorii wzrostu z lat 50. i 60. XX wieku, w której podstawowym założeniem jest malejąca krańcowa stopa zwrotu z kapitału oraz egzogeniczny postęp techniczny. Zachodzi ona wówczas, gdy wzrost gospodarczy w biedniejszych państwach jest szybszy niż w bogatszych. Jeżeli przyjmujemy, że wartość PKB per capita odzwierciedla poziom rozwoju gospodarczego, to państwa (bądź regiony) o niższym poziomie PKB per capita powinny wykazywać szybsze tempo wzrostu gospodarczego niż gospodarki (bądź regiony) o wyższym poziomie PKB per capita.

Drugi sposób analizy i oceny konwergencji na podstawie dochodów (PKB per capita) stosowany w literaturze przedmiotu to konwergencja typu sigma. Metoda ta została wprowadzona do badań w sferze ekonomicznej przez Roberta Barro i Xaviera Sala-i-Martina (1992). Konwergencja typu sigma zachodzi wówczas, gdy dla badanego zbioru jednostek terytorialnych (państw, regionów) dyspersja dochodów per capita zmniejsza się w badanym przedziale czasowym.

Trzecia metoda analizy i oceny procesu konwergencji, tj. konwergencja łącznej produktywności czynników wytwórczych, wykorzystuje inny zakres danych. Konwergencja produktywności czynników wytwórczych w grupie państw określana jest na podstawie konwergencji typu sigma, czyli dyspersji (odchylenia standardowego) wartości produktywności czynników wytwórczych w poszczególnych państwach i latach badanego przedziału czasowego. Do obliczenia łącznej produktywności czynników wytwórczych w danym państwie wykorzystuje się funkcję typu Cobba-Douglasa. Wiele badań wskazuje, że wzrost łącznej produktywności czynników wytwórczych w państwach Europy Środkowej i Wschodniej jest jednym z głównych czynników realnej konwergencji obserwowanej w grupie państw Unii Europejskiej (na przykład: M. M. Borys, É. K. Polgár i A. Zlate 2008).

Zastosowane metody analizy i wynikające z nich wnioski mają swoje ograniczenia, wynikające przede wszystkim z dostępności danych statystycznych. Pierwsze trudności z pozyskaniem porównywalnych w skali międzynarodowej danych dotyczyły początkowych lat transformacji. Znaczące trudności z danymi pojawiły się również w trakcie analizy konwergencji łącznej produktywności czynników wytwórczych. Wobec tego niezbędne było przyjęcie pewnych upraszczających założeń oraz przybliżonych danych zasobu kapitału oraz udziałów wynagrodzeń pracy i kapitału w dochodzie. Problemy z danymi dotyczyły także podstawowego parametru analizy realnej konwergencji, jakim jest PKB per capita regionów Unii Europejskiej. Na przykład najnowsze dane PKB per capita, tj. pozyskane w roku 2015, obejmują jedynie lata 2000–2010. Wcześniejsze dane, pozyskane np. w roku 2012, wprawdzie obejmują okres rozpoczynający się w 1995 roku, ale niestety nie są one porównywalne z nowszymi. W wielu przypadkach dane nie są kompletne.

2.5. Struktura monografii

Monografia przedstawiona do oceny składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia, spisu bibliografii oraz aneksu statystycznego.

W rozdziale 1 omówiono problematykę o charakterze metodologiczno-teoretycznym. W pierwszych podrozdziałach zostały opisane pojęcia, koncepcje oraz przyjęte w monografii metody pomiaru zjawiska realnej konwergencji wykorzystywane na gruncie neoklasycznej teorii wzrostu. Są to takie metody, jak: konwergencja PKB per capita typu beta oraz konwergencje typu sigma PKB per capita i produktywności czynników wytwórczych. W kolejnych podrozdziałach zostały przedstawione podstawowe kierunki badań i mechanizmy realnej konwergencji wynikającej z liberalizacji gospodarczej występującej w poszczególnych etapach procesu integracji ekonomicznej, czyli liberalizacji handlu, liberalizacji przepływu czynników produkcji (pracy i kapitału) oraz integracji monetarnej.

W rozdziale 2 została dokonana identyfikacja i charakterystyka czynników i uwarunkowań realnej konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej wynikających z procesów transformacji gospodarczej. W pierwszym podrozdziale zostały przedstawione najważniejsze zewnętrzne (międzynarodowe) uwarunkowania tych procesów. W drugim podrozdziale została przeprowadzona statystyczna analiza nierówności gospodarczych w państwach Unii Europejskiej (UE28), jakie występowały na początku lat 90. XX wieku. Nierówności te odzwierciedlały ówczesne problemy współpracy gospodarczej państw Europy Środkowej i Wschodniej z państwami Europy Zachodniej. W ostatnim podrozdziale zostały scharakteryzowane procesy tworzenia rynkowych mechanizmów w okresie transformacji, które w kolejnych latach umożliwiły realną konwergencję państw postsocjalistycznych z państwami Europy Zachodniej. Procesy te to liberalizacja mikroekonomiczna, stabilizacja makroekonomiczna oraz przebudowa instytucjonalna.

W rozdziale 3 została przeprowadzona analiza mechanizmów i czynników wpływających na proces realnej konwergencji wynikających z procesu integracji europejskiej. W pierwszym podrozdziale został opisany proces liberalizacji gospodarczej, mający swoje podstawy w treści układów europejskich i ustaleniach w negocjacjach akcesyjnych, oraz ograniczenia realnej konwergencji wynikające z kryteriów z traktatu w Maastricht oraz Paktu Stabilności i Wzrostu. W drugim podrozdziale opisane zostały uwarunkowania, kierunki

i czynniki kształtowane w ramach wsparcia konwergencji państw Europy Środkowej i Wschodniej poprzez realizację europejskiej polityki spójności w latach 2007-2013. Za dokładniejszym opisem i analizą tej polityki w osobnym podrozdziale przemawia fakt, że jej wpływ na społeczno-gospodarczy potencjał rozwojowy państw i regionów konwergencji jest znaczący. W ostatnim podrozdziale podkreślono znaczenie polityki regionalnej, która jest podstawowym adresatem europejskiej polityki spójności finansowanej, przede wszystkim w zakresie korzystania z funduszy Unii Europejskiej. Warto podkreślić, że w ostatnich kilkunastu latach procesy realne w gospodarce światowej (zmiany wielkości naturalnych w sferze produkcji, wymiany i konsumpcji) powodowały rosnące zainteresowanie badaczy właśnie regionalnymi aspektami rozwoju społeczno-gospodarczego.

W ostatnim, 4 rozdziale monografii została dokonana ocena procesu realnej konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej. W pierwszym podrozdziale zawarto przegląd opublikowanych wyników badań i ocen zjawiska realnej konwergencji regionów i państw Unii Europejskiej. Przyjęte hipotezy i wnioski wynikające ze studiów literatury i analiz przeprowadzonych w rozdziałach II i III posłużyły do charakterystyki i oceny procesu realnej konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej.

W tym względzie wykorzystano trzy warianty metod oceny opisanych w rozdziale 1. Przeprowadzona w podrozdziale drugim ocena dotyczy konwergencji typu sigma oraz osadzonej w ramach neoklasycznej teorii wzrostu konwergencji bezwarunkowej typu beta. Te dwie metody umożliwiły określenie etapów i tempa oraz dokonanie oceny realnej konwergencji regionów i państw Unii Europejskiej. W kolejnym podrozdziale została dokonana ocena konwergencji łącznej produktywności czynników wytwórczych państw Unii Europejskiej. Przeprowadzone oceny i wnioski pozostają w silnym związku z treścią rozdziałów 2 i 3. W rozdziale 4 została poddana weryfikacji większość postawionych w monografii hipotez badawczych.

Aneks statystyczny zawiera najważniejsze dane statystyczne, wskaźniki oraz wyniki przeprowadzonych obliczeń (które zostały przedstawione w formie tabelarycznej i graficznej) wykorzystane w przeprowadzonej analizie i ocenie procesu realnej konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej. Nie zostały one zamieszczone w tekście ze względu na ich objętość. Dodatkowym uzasadnieniem zamieszczenia tych danych w aneksie jest częste usuwanie ich z internetowych baz danych, z których zostały pozyskane, a także zmienianie ich wielkości podczas aktualizacji. W kilku przypadkach dane w tabelach są zestawione z kilku raportów ekonomicznych opublikowanych przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju w różnych latach.

2.6. Rezultaty przeprowadzonych badań

Przeprowadzona w rozdziale 2 empiryczna analiza uwarunkowań realnej konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej pozwoliła odpowiedzieć na dwa postawione w monografii pytania badawcze P.1 oraz P.2.

Pytanie P.1 dotyczyło różnic w potencjale rozwojowym. Należy podkreślić, że na początku lat 90. XX wieku różnice w potencjałach wzrostu pomiędzy państwami Europy Zachodniej a Środkowej i Wschodniej były bardzo duże. Główne centra rozwoju gospodarczego były położone na obszarze rozciągającym się od Londynu przez Niemcy

i Szwajcarię po północne Włochy, z centrum w Niemczech. W konsekwencji takiej ich lokalizacji geograficznej obserwowano duże różnice pomiędzy analizowanymi dwoma grupami państw w wielkościach PKB per capita. Różnice te były widoczne jeszcze bardziej w analizie na poziomie NUTS2. W roku 1995 na obszarze obecnej Unii Europejskiej, spośród 272 regionów aż trzydzieści sześć najuboższych znajdowało się w państwach byłego bloku socjalistycznego. Były one położone głównie przy wschodniej granicy obecnej Unii Europejskiej, czyli na obszarze, gdzie wciąż duży udział w PKB posiadał mało wydajny sektor rolniczy.

Przy założeniu stałej relacji kapitału do produkcji, wnioski z analizy różnic w zasobach kapitału fizycznego będą podobne jak w przypadku analizy nierówności PKB oraz PKB per capita. W przypadku analizy zasobów pracy oraz rynków pracy obserwowano wyższe stopy bezrobocia w większości państw Europy Środkowej i Wschodniej niż w pozostałych państwach UE. Wyjątek stanowiły bardzo niskie stopy bezrobocia w Estonii (1,5%), Czechach (2,3%), Słowenii (5,2%) i Rumunii (7,8%). Ponadto analiza struktury zatrudnienia według sektorów gospodarki wyraźnie wskazuje, że państwa lepiej rozwinięte gospodarczo charakteryzowały się mniejszym udziałem zatrudnienia w rolnictwie i przemyśle. W państwach Europy Środkowej i Wschodniej zatrudnienie w rolnictwie było większe, przy równocześnie znacznie mniejszym zatrudnieniu w usługach.

Inną przyczyną znacznych różnic w dochodach państw Europy Środkowej i Wschodniej, a także przeszkodą w ich konwergencji z państwami Europy Zachodniej, była niewielka współpraca gospodarcza. Ówczesna ich wymiana handlowa odbywała się głównie pomiędzy państwami Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej. Trzeba zaznaczyć, że pod względem udziału eksportu i importu w PKB państwa socjalistyczne nie ustępowały państwom Europy Zachodniej. Jednak zmiana kierunku handlu była konieczna dla uruchomienia mechanizmów realnej konwergencji. Migracja zasobów pracy pomiędzy Wschodem a Zachodem praktycznie nie występowała, a przepływ kapitału w formie zagranicznych inwestycji bezpośrednich był niewielki.

Pytanie badawcze P.2 dotyczyło charakterystyki i oceny procesu tworzenia warunków dla realnej konwergencji w poszczególnych państwach Europy Środkowej i Wschodniej. W rozdziale II został scharakteryzowany proces tworzenia w okresie transformacji warunków dla realnej konwergencji w trzech obszarach polityki gospodarczej: mikroekonomicznej liberalizacji, makroekonomicznej stabilizacji oraz zasadniczej przebudowy instytucjonalnej. Szybkość realizacji tej polityki gospodarczej oraz szeroki zakres reform sprzyjał wejściu analizowanych państw Europy Środkowej i Wschodniej na drogę dynamicznego wzrostu gospodarczego, co potwierdza analiza empiryczna. Należy podkreślić, że przeprowadzanie radykalnych reform w pierwszych latach transformacji było zależne od panującego w danym państwie układu sił politycznych, a wszystkie radykalne programy gospodarcze były dziełem rządów reprezentujących nowe siły polityczne.

Liberalizacja mikroekonomiczna polegała na usuwaniu prawnych lub biurokratycznych ograniczeń działalności gospodarczej, m.in. takich, jak: kontrola cen, ograniczenia w handlu zagranicznym, wymienialności waluty oraz międzynarodowym przepływie czynników produkcji. W roku 1994 liderami transformacji gospodarczej w zakresie liberalizacji mikroekonomicznej były Węgry, Estonia, Czechy, Słowacja oraz Polska. Natomiast najmniejszy postęp odnotowano w Bułgarii, Łotwie i Rumunii, głównie

w związku z niewielkim udziałem prywatnych przedsiębiorstw w gospodarce oraz małych postępów w zakresie zarządzania i restrukturyzacji przedsiębiorstw. W kolejnych latach liberalizacja gospodarcza w analizowanych państwach Europy Środkowej i Wschodniej przebiegała w różnym tempie. W roku 2012 liderami były gospodarki najbardziej zaawansowane pod względem integracji monetarnej, obecnie należące już do strefy euro, Estonia, Słowacja, Łotwa i Litwa. Wyjątek w grupie liderów stanowiła, wciąż pozostająca poza strefą euro, Polska. Najniższe oceny postępu liberalizacji mikroekonomicznej uzyskały Słowenia, Chorwacja, Bułgaria i Rumunia, co wynikało głównie z opóźnień w zakresie zarządzania i restrukturyzacji przedsiębiorstw oraz słabej polityki konkurencji.

Liberalizacja mikroekonomiczna umożliwiła rozwój efektywnej współpracy i konwergencję z państwami Europy Zachodniej. W roku 1994 wszystkie analizowane państwa Europy Środkowej i Wschodniej miały za sobą likwidację większości przeszkód w swobodnym handlu zagranicznym, w strukturze geograficznej którego zaczęły wkrótce dominować państwa Europy Zachodniej. Wolniej dokonywała się liberalizacja przepływu czynników produkcji, która w zasadzie dotyczyła jedynie liberalizacji przepływu kapitału. Szczególne znaczenie dla rozwoju gospodarczego miały wówczas zagraniczne inwestycje bezpośrednie. Natomiast liberalizacja przepływu siły roboczej w skali międzynarodowej w analizowanych państwach Europy Środkowej i Wschodniej nastąpiła dopiero po uzyskaniu przez nie członkostwa w Unii Europejskiej. Warunki swobodnego przemieszczania się pracowników zostały ustalone podczas negocjacji akcesyjnych.

Drugi obszar polityki gospodarczej obejmował makroekonomiczną stabilizację. Najszybciej, bo już w roku 1990, zaczęto wprowadzać ją w Polsce i na Węgrzech. W kolejnym roku działania stabilizacyjne podjęto w Czechach i na Słowacji, najpóźniej w Rumunii i Chorwacji. Pomimo tych opóźnień, wszystkie analizowane państwa Europy Środkowej i Wschodniej zostały ocenione pozytywnie przez EBOiR pod względem szybkości wprowadzenia kompleksowych programów stabilizacyjnych. Już w połowie lat 90. XX wieku w większości tych państw udało się obniżyć inflację do poziomu rokującego uzyskanie pożądanej sprawności mechanizmów cenowych w nowo powstałych gospodarkach rynkowych. Większe problemy występowały w stabilizowaniu kursów walutowych. Z tych względów w latach 90., jak również później, w analizowanych państwach Europy Środkowej i Wschodniej stosowano bardzo różne systemy kursów walutowych. Obecnie w większości z nich stosowane są systemy płynnych kursów walutowych lub całkowicie płynnych kursów walutowych. Polityka stabilizacji obejmowała także problemy z deficytami budżetowymi. Największe deficyty miały Bułgaria, Węgry i Słowacja, w których w 1993 roku wynosiły one odpowiednio -10,9%, -8,9% oraz -7% w relacji do PKB. Pod koniec dekady deficyty budżetowe występowały w większej liczbie państw, ale ich wielkości były zbliżone do wielkości referencyjnych określonych w traktacie z Maastricht, co pozytywnie wpływało na perspektywę integracji z Unią Europejską.

Ostatni z wymienionych obszarów polityki gospodarczej to zasadnicza przebudowa instytucjonalna. W państwach Europy Środkowej i Wschodniej należała, a w wielu z tych państw nadal należy, do najważniejszych zadań realizowanych w celu poprawy warunków długookresowego wzrostu gospodarczego i konwergencji z rozwiniętymi gospodarkami Europy Zachodniej. Obejmuje ona przede wszystkim prywatyzację, liberalizację gospodarki, w tym poszerzenie zakresu wolności gospodarczej, wspieranie rozwoju rynków i konkurencji,

reformy finansów publicznych oraz rozwój rynków finansowych. Prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych, pomimo wielu kontrowersji, była niewątpliwie niezbędna, ponieważ zwiększała efektywność alokacji i wykorzystania zasobów w gospodarce oraz międzynarodową konkurencyjność. Liderami w procesie prywatyzacji były Czechy, Węgry i Estonia. Najwolniej proces ten przebiegał w Rumunii i Bułgarii. Rozwój efektywnego i konkurencyjnego sektora przedsiębiorstw prywatnych wiązał się również z powstawaniem nowych przedsiębiorstw, czemu sprzyjał dynamiczny proces poszerzania zakresu wolności gospodarczej. Pomimo odległych miejsc w rankingu wolności gospodarczej na początku lat 90. XX wieku, w roku 2012 prawie wszystkie państwa Europy Środkowej i Wschodniej (z wyjątkiem Chorwacji i Słowenii) znajdowały się w pierwszej pięćdziesiątce, obok najlepiej rozwiniętych gospodarek świata. W konsekwencji proces prywatyzacji oraz liberalizacji gospodarczej, polegającej na poszerzeniu zakresu wolności, spowodowały dynamiczny wzrost udziału sektora prywatnego w tworzeniu PKB. O ile w 1990 roku średni udział sektora prywatnego w PKB państw Europy Środkowej i Wschodniej wynosił zaledwie 19,1%, to już w roku 2004 miały one „ustabilizowaną” strukturę w tym zakresie, ze średnim udziałem sektora prywatnego na poziomie 74%.

Przeprowadzone w 3 rozdziale studia literatury i analizy umożliwiły odpowiedź na postawione kolejne dwa pytania badawcze: P.4 oraz P.6.

Pytanie P.4 dotyczyło charakterystyki wpływu liberalizacji i europejskiej integracji gospodarczej na proces realnej konwergencji państw Europy Środkowej i Wschodniej. Badania wskazały, że rozpoczęty proces integracji z Europejską Wspólnotą Gospodarczą na początku lat 90. XX wieku miał istotny wpływ na dynamikę rozwoju gospodarczego państw Europy Środkowej i Wschodniej, a przez to na ich realną konwergencję z pozostałymi państwami Unii Europejskiej. Należy jednak zaznaczyć, że zarówno w początkowym etapie integracji, jak i obecnie, widoczne są różnice w polityce poszczególnych państw prowadzonej wobec Unii Europejskiej. Najszybciej podpisane zostały układy europejskie z państwami najbardziej zaawansowanymi pod względem transformacji politycznej i gospodarczej, czyli państwami grupy wyszehradzkiej: Polską, Węgrami i wówczas jeszcze Czechosłowacją. Kolejnymi państwami były Rumunia i Bułgaria, w których proces transformacji i konsolidacji instytucji demokratycznych był trudniejszy. Trzecią grupę stanowiły państwa bałtyckie. Ostatnie państwo z analizowanej grupy, które podpisało układy europejskie, to Słowenia. Podziały te okazały się istotne w kolejnych latach integracji.

W roku 2004 państwa grupy wyszehradzkiej, państwa bałtyckie i Słowenia przystąpiły do Unii Europejskiej. Bułgaria i Rumunia przystąpiły do niej dopiero w roku 2007. Przystąpienie do Unii Europejskiej miało swoje konsekwencje we wzmocnieniu mechanizmów realnej konwergencji gospodarczej, m.in. poprzez wymianę handlową. Państwa te przyjęły w całości *acquis communautaire*, m.in. w zakresie swobodnego przepływu towarów oraz unii celnej. Niełatwym obszarem integracji okazały się swoboda przepływu kapitału oraz przepływu pracowników. W wyniku powstałych obaw dopuszczano stosowanie wyjątków od podstawowej zasady zakazującej ograniczeń. Odstępstwa uzgodniono w trakcie negocjacji akcesyjnych. W sprawie dostępu do rynku pracy pracowników zastosowano okres przejściowy mający na celu ochronę „starych” państw członkowskich. W tym celu ustanowiony został 7-letni okres przejściowy.

Państwa Europy Środkowej i Wschodniej, przystępując do Unii Europejskiej, zobowiązały się do uczestnictwa w Unii Gospodarczej i Walutowej (UGiW), której uczestnicy muszą spełnić kryteria określone jako nominalne kryteria konwergencji z Maastricht. Niektórzy badacze widzą w tych kryteriach ograniczenia polityki fiskalnej i monetarnej, które mogą również ograniczać wzrost gospodarczy. Kryteria konwergencji zostały sformułowane w pięciu zakresach, z których każdy może wpływać na dynamikę wzrostu gospodarczego. Na przykład kryteria dotyczące maksymalnego poziomu długu i deficytu budżetowego ograniczają możliwości pobudzania wzrostu gospodarczego poprzez ekspansywną politykę fiskalną. Jednakże opublikowane badania wskazują na niejednoznaczne oceny wpływu kryteriów z Maastricht oraz Paktu Stabilności i Wzrostu na proces realnej konwergencji [m.in. P. De Grauwe i G. Schnabl (2008) oraz E. Soukiazisa i V. Castro (2005)]. Do roku 2015 w strefie euro znajdowało się 5 państw z Europy Środkowej i Wschodniej: od 1 stycznia 2007 roku Słowenia; od 1 stycznia 2009 roku Słowacja; od 1 stycznia 2011 roku Estonia; od 1 stycznia 2014 roku Łotwa i od 1 stycznia 2015 roku Litwa.

Pytanie badawcze P.6 dotyczy określenia kierunków działań podejmowanych w ramach europejskiej polityki spójności, wspierających realną konwergencję państw Europy Środkowej i Wschodniej z pozostałymi członkami Unii Europejskiej. Przeprowadzone studia literatury, w tym dokumentów programowych Unii Europejskiej, wskazują, że znaczna ich część odwołuje się do kierunków nakreślonych w strategii lizbońskiej przyjętej na szczycie w Lizbonie w 2000 roku oraz w odnowionej strategii lizbońskiej. Odnowiona strategia lizbońska powstała, gdy okazało się, że skuteczność realizacji celów z 2000 roku jest znikoma. Stwierdzono w niej konieczność ożywienia i ukierunkowania priorytetów przede wszystkim na wzrost i zatrudnienie. Cele odnowionej strategii lizbońskiej sprzyjały przyspieszeniu realnej konwergencji państw Europy Środkowej i Wschodniej. Konkretnie rozwiązania na lata 2007-2013 znalazły się w Zintegrowanym Pakiecie Wytycznych, w którym pogrupowano je w trzech sekcjach: polityka makroekonomiczna, polityka mikroekonomiczna oraz polityka zatrudnienia. Uszczegółowione kierunki polityki spójności zostały określone w komunikacie Komisji Europejskiej zawierającym Strategiczne Wytyczne Wspólnoty, które stanowiły główny punkt odniesienia dla strategii poszczególnych państw członkowskich, przede wszystkim państw Europy Środkowej i Wschodniej. Należy zaznaczyć, że unijne wsparcie rozwoju gospodarczego, a tym samym realnej konwergencji państw Europy Środkowej i Wschodniej, odbywało się jeszcze przed ich akcesją. Unia Europejska od pierwszych lat transformacji zapewniała ukierunkowaną pomoc finansową na wdrażanie reform politycznych, gospodarczych i instytucjonalnych w formie przedakcesyjnych instrumentów finansowych, m.in. takich jak: PHARE/Phare, ISPA oraz SAPARD. Państwa Europy Środkowej i Wschodniej po przystąpieniu do Unii Europejskiej zostały objęte europejską polityką spójności. W okresie programowym na lata 2007-2013 budżet na jej realizację w tych państwach wynosił 177,6 mld euro. Zgodnie z założeniami, polityka spójności została ukierunkowana na przyspieszenie eliminowania różnic w rozwoju najsłabiej rozwiniętych państw członkowskich i regionów. Głównymi instrumentami finansowymi realizacji tej polityki były Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności.

Należy dodać, że realizowana w ostatnich latach polityka w regionach państw Europy Środkowej i Wschodniej jest finansowana przede wszystkim z funduszy unijnych (stąd

konieczność dostosowania jej celów do celów wyznaczonych w dokumentach strategicznych Unii Europejskiej) oraz podporządkowana zasadom wspólnotowej polityki regionalnej. W konsekwencji, w wielu zacofanych regionach nabrała ona cech realnej i nowoczesnej polityki, dostosowanej do obecnej sytuacji międzynarodowej, szczególnie do wymogów jednolitego rynku europejskiego. Spójność i zgodność polityk regionalnych, a także zasad, ze strategicznymi dokumentami Unii Europejskiej nie wyeliminowały jednak dyskusji na temat określenia jej roli i celów. Powstało wiele dylematów, m.in. dotyczących alokacji środków finansowych (koncentracja, rozproszenie), czy też wyboru priorytetu (konkurencyjność albo konwergencja). Alternatywy te wywołały napięcia polityczne, m.in. pomiędzy zwolennikami wsparcia rozwoju regionów zacofanych a zwolennikami zwiększania konkurencyjności regionów już najbardziej „efektywnych” i innowacyjnych. Innym problemem polityki regionalnej jest wyrównywanie różnicowania rozwoju społeczno-gospodarczego regionów w granicach jednego państwa. Udzielone w ostatnich latach wsparcie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów zacofanych nie zmniejszyło dysproporcji w poziomie rozwoju regionów mierzonych PKB per capita. Obserwujemy nawet wzrost tych dysproporcji, szczególnie w państwach Europy Środkowej i Wschodniej. Pozytywnym zjawiskiem, z punktu widzenia równowagi w procesie rozwoju gospodarczego wszystkich regionów Unii Europejskiej, jest natomiast zmniejszenie wskaźnika dyspersji PKB per capita liczonego dla całej Unii Europejskiej.

Wyniki przeprowadzonej w rozdziale 4 analizy realnej konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej pozwoliły odpowiedzieć na 4 pytania badawcze (P.3, P.5, P.7, P.8) i zweryfikować 5 hipotez (H.1, H.3, H.4, H.5, H.6).

Główny problem badawczy P.8 dotyczył charakterystyki procesu realnej konwergencji (ew. dywergencji) państw i regionów Unii Europejskiej w badanym okresie, tj. w odniesieniu do państw w latach 1989-2013, a w przypadku regionów – w latach 1995-2010. W tym celu poddano weryfikacji hipotezy o konwergencji PKB per capita typu sigma oraz konwergencji bezwarunkowej typu beta. Wyniki analizy konwergencji typu sigma, zarówno dla grupy państw, jak i regionów Unii Europejskiej w okresie 1990-2013, potwierdziły jej występowanie. Ponadto analiza kierunków zmian odchylenia standardowego umożliwiła wyróżnienie charakterystycznych okresów tego procesu. W konwergencji państw można wyróżnić 4 takie okresy: (1) okres dywergencji obejmujący lata 1990-1994, (2) okres nieznaczącej konwergencji w latach 1994-2000, (3) okres przyspieszenia konwergencji w latach 2000-2007 oraz (4) okres spowolnienia konwergencji w latach 2008-2013. Natomiast wyniki analizy konwergencji bezwarunkowej typu beta dla grupy obecnych państw Unii Europejskiej w okresie 1990-2013 oraz regionów w latach 1995-2010 wskazują, że analizowane państwa i regiony zachowywały się zgodnie z hipotezą o konwergencji bezwarunkowej typu beta. Państwa i regiony o niższym rozwoju gospodarczym w roku początkowym analizy wykazywały przeciętnie szybsze tempo wzrostu niż państwa i regiony wyżej rozwinięte.

Zasadnicza hipoteza przyjęta w monografii H.1 zakładała, że w grupie państw i regionów Unii Europejskiej występuje konwergencja typu sigma i konwergencja bezwarunkowa typu beta, na które pozytywny wpływ ma proces integracji europejskiej. Potwierdzeniem tej hipotezy są wyniki analizy konwergencji zarówno państw, jak i regionów. W przypadku wyników konwergencji typu sigma wskazują one, że w okresie członkostwa

analizowanych państw Europy Środkowej i Wschodniej w Unii Europejskiej realna konwergencja przebiegała najszybciej. Należy jednak zaznaczyć, że kryzys gospodarczy lat 2007-2009 miał dla tego procesu negatywne konsekwencje, znacząco go spowalniając. Wyniki konwergencji bezwarunkowej typu beta również potwierdzają pozytywny wpływ procesu integracji europejskiej. Tempo konwergencji było najszybsze w okresach członkostwa państw Europy Środkowej i Wschodniej w Unii Europejskiej.

Dodatkowo wyniki analizy konwergencji bezwarunkowej typu beta pozwoliły potwierdzić hipotezę H.5, że realna konwergencja państw i regionów Unii Europejskiej była wynikiem relatywnie większego wzrostu PKB per capita obserwowanego w państwach i regionach Europy Środkowej i Wschodniej. W okresie 1990-2013 największy wzrost PKB per capita w całej badanej grupie miał miejsce głównie w państwach z Europy Środkowej i Wschodniej, w tym – na pierwszych miejscach – w Polsce, Rumunii i Słowacji. W latach 1995-2010 regiony z państw Europy Środkowej i Wschodniej, w tym przede wszystkim regiony stołeczne, również rozwijały się najszybciej.

Pytanie badawcze P.3 dotyczyło określenia wpływu tempa przeprowadzonych reform gospodarczych w państwach Europy Środkowej i Wschodniej na ich wzrost gospodarczy i realną konwergencję. W celu odpowiedzi na to pytanie obliczono współczynniki korelacji Spearmana pomiędzy PKB per capita a wartością wskaźnika transformacji oraz poziomem wolności gospodarczej w poszczególnych państwach Europy Środkowej i Wschodniej w latach 1994-2012. Współczynniki tych korelacji są bardzo wysokie. Wyniki badań potwierdzają więc hipotezę, że stopień zaawansowania transformacji gospodarczej oraz zakres wolności gospodarczej w państwach członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej miały silny i dodatni związek ze wzrostem dynamiki ich PKB oraz realną konwergencję z pozostałymi państwami Unii Europejskiej.

Problem badawczy P.7 dotyczył określenia wpływu procesu integracji monetarnej państw Europy Środkowej i Wschodniej (Słowenia, Słowacja, Estonia, Łotwa, Litwa) na ich realną konwergencję. Odpowiedź na to pytanie nie jest jednak łatwa, ponieważ zasadniczą trudnością w analizie dynamiki PKB per capita w państwach Europy Środkowej i Wschodniej jest występowanie wielu nakładających się na siebie w czasie trendów, które mają różny wpływ, a ich łączny efekt jest trudny do prawidłowej interpretacji. Wyniki obliczeń dynamiki PKB per capita wskazują, że w latach 1989-2013 średnie tempo wzrostu PKB per capita 5 państw strefy euro z Europy Środkowej i Wschodniej było większe od pozostałych 6 państw tej grupy. Przy czym w konsekwencji kryzysu gospodarczego z lat 2007-2009 zmniejszyło się ono bardziej niż w pozostałych analizowanych państwach z Europy Środkowej i Wschodniej. Należy przy tym zaznaczyć, że omawiane państwa przystępowały do strefy euro dopiero od roku 2007. A zatem analiza dynamiki PKB per capita, będąca podstawą oceny procesu realnej konwergencji, nie daje jednoznacznej odpowiedzi na pytanie o wpływ integracji monetarnej państw Europy Środkowej i Wschodniej na ich realną konwergencję z pozostałymi państwami Unii Europejskiej. Tym samym wyniki przeprowadzonych badań nie pozwalają zweryfikować hipotezy H.4, że integracja monetarna państw Europy Środkowej i Wschodniej przyspieszyła ich proces realnej konwergencji.

Pytanie badawcze P.5 dotyczyło określenia roli zmian łącznej produktywności czynników wytwórczych (postępu technologicznego) w procesie realnej konwergencji państw Europy Środkowej i Wschodniej. Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że łączna

produktywność czynników wytwórczych rosła w latach 1991-2013, zarówno w analizowanych państwach Europy Środkowej i Wschodniej, jak i w pozostałych państwach Unii Europejskiej, przy czym jej wzrost był większy w państwach Europy Środkowej i Wschodniej. Ponadto w latach 1993-2007 postęp techniczny posiadał największy, spośród analizowanych trzech składników (postęp techniczny, kapitał i praca), wkład we wzrost gospodarczy w tej grupie. Po roku 2007 wkład tego składnika radykalnie zmalał, co wynika z kryzysu gospodarczego i przyjętej metody jego obliczania, w której konsekwencje zmiany wartości PKB widoczne są w zmianie wartości współczynnika postępu technicznego. Tak więc wyniki badań potwierdziły hipotezę H.3, że wzrost łącznej produktywności czynników wytwórczych w państwach członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej był głównym czynnikiem ich realnej konwergencji, ale w ściśle określonym czasie. Analiza trendu rozwojowego łącznej produktywności czynników wytwórczych wskazuje, że miało to miejsce tylko w okresie 1992-2007, czyli w okresie kończącym się wraz z załamaniem koniunktury w wyniku kryzysu gospodarczego 2007-2009.

Ostatnia hipoteza, czyli H.6, poddana weryfikacji w rozdziale 4 zakładała, że wraz z obserwowaną realną konwergencją państw i regionów UE występował proces wewnątrz krajowej dywergencji w państwach Europy Środkowej i Wschodniej, który charakteryzował się zmiennością wartości dyspersji PKB per capita zgodną z modelem wzrostu dwufazowego Williamsona. Dane pozyskane z Eurostatu wskazują, że w roku 2011 największe spośród państw Unii Europejskiej wskaźniki dyspersji PKB per capita dla regionów NUTS2 miały 4 państwa Europy Środkowej i Wschodniej: Bułgaria, Węgry, Rumunia i Słowacja. Wskaźniki dyspersji w tych państwach zwiększały się od początku okresu obserwacji, tj. od roku 2000, a ich dynamika wzrostu należała do największych. Tendencje do wewnątrz krajowej dyspersji dochodów w poszczególnych państwach Europy Środkowej i Wschodniej są jeszcze bardziej widoczne w analizie kształtowania się dochodów na poziomie podregionów NUTS3 (wynika m.in. z efektu agregacji). Wyniki weryfikacji hipotezy dla regionów NUTS2 wskazują, że wśród 22 analizowanych państw Unii Europejskiej, jest tylko 8, w których wynik weryfikacji jest pozytywny: 5 państw ze „starej” Unii Europejskiej (Belgia, Niemcy, Grecja, Holandia i Portugalia) oraz 3 państwa z Europy Środkowej i Wschodniej (Czechy, Słowacja i Słowenia). Natomiast wyniki weryfikacji hipotezy dla regionów NUTS3 wskazują, że wśród 26 analizowanych państw aż w 16 wynik weryfikacji jest pozytywny: jest to 9 państw z Europy Środkowej i Wschodniej (bez Bułgarii i Węgier) oraz Belgia, Grecja, Holandia, Irlandia, Malta, Niemcy i Portugalia. To dwukrotnie więcej państw niż w analizie uwzględniającej poziom NUTS2. Pomimo uzyskanych wielu pozytywnych wyników weryfikujących hipotezę o zmienności wartości dyspersji zgodnej z modelem wzrostu dwufazowego Williamsona, nie można jednak uznać, że została ona potwierdzona.

Podsumowując, monografia „Realna konwergencja państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej. Transformacja, integracja i polityka spójności”, wskazana we wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego jako główne osiągnięcie naukowe, wnosi wkład w rozwój nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia w zakresie:

- 1) pogłębionej analizy zjawiska i mechanizmów rynkowych realnej konwergencji na gruncie teorii integracji ekonomicznej. Nowa koncepcja badania zjawiska i mechanizmów realnej

konwergencji umożliwiła odpowiedzi na nowe pytania badawcze i weryfikację hipotez odnoszących się do procesów liberalizacji handlu, liberalizacji przepływu czynników produkcji (kapitału i pracowników) oraz integracji monetarnej, które występują na poszczególnych etapach integracji ekonomicznej;

- 2) kompleksowego ujęcia zjawiska realnej konwergencji, obejmującego nie tylko zjawisko zbieżności poziomu dochodów mierzonych PKB per capita (konwergencja PKB per capita typu beta i typu sigma), lecz także konwergencję łącznej produktywności czynników wytwórczych;
- 3) identyfikacji i charakterystyki czynników i uwarunkowań realnej konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej, wynikających z zachodzących od początku lat 90. XX wieku procesów transformacji gospodarczej i integracji europejskiej, w tym procesu integracji monetarnej;
- 4) przeglądu i analizy światowej literatury dotyczącej zjawiska realnej konwergencji;
- 5) potwierdzenia nowych hipotez pozytywnego wpływu procesu integracji europejskiej na realną konwergencję państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej.

3. Dorobek publikacyjny według realizowanych projektów badawczych

3.1. Autorstwo i współautorstwo cyklu artykułów, rozdziałów oraz monografii o działalności korporacji międzynarodowych w formie zagranicznych inwestycji bezpośrednich w gospodarce światowej jako rezultat badań prowadzonych w latach 2004-2007

W latach 2004-2007 moja działalność naukowa była skoncentrowana na działalności korporacji międzynarodowych w różnych regionach gospodarki światowej. W tym okresie w ramach cyklu publikacji opublikowałem jako autor i współautor 4 artykuły, 9 rozdziałów oraz jedną monografię. Monografia „Działalność inwestycyjna firm brytyjskich w Polsce” była rezultatem badań prowadzonych w ramach grantu wewnętrznego KUL. W monografii zostały też wykorzystane wyniki badań prowadzonych przez dr Dorotę Miłek w ramach przewodu doktorskiego u prof. dr hab. Bogumiły Muchy-Leszko z Wydziału Ekonomicznego UMCS.

a) publikacje: cykl artykułów, rozdziałów w monografiach i wydawnictwach pokonferencyjnych

- Józwik B., *Działalność korporacji międzynarodowych w formie zagranicznych inwestycji bezpośrednich w warunkach liberalizacji przepływu kapitału*, [w:] M. Lisiecki, H. Ponikowski (red.), *Współczesne organizacje i regiony w procesie zmian globalnych*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2004, s. 381-396.
- Józwik B., *The inflow of foreign direct investment to Poland from the EU countries in 1993-2001*, „Biuletyn Europejski”, 2001, *The Euro and Enlargement A Single Currency for Reunified Europe*, B. Mucha-Leszko (red.), Wydawnictwo UMCS, Lublin 2004, s. 85-96.
- Józwik B., *Transgraniczne fuzje i przejęcia w gospodarce światowej*, [w:] I. Hejduk, L. Ciborowski (red.), *Przedsiębiorstwo wobec współczesnych wyzwań w procesie zarządzania*, Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, Siedlce 2005.
- Józwik B., *Działalność korporacji międzynarodowych w krajach rozwijających się w latach 1985-2003*, [w:] M. Bałtowski i H. Ponikowski (red.), *Problemy rozwoju i zarządzania w gospodarce globalnej*, Wydawnictwo WSPiA, Lublin 2005, s. 127-140.
- Józwik B. (50%), Sagan M., *Korporacje międzynarodowe a procesy internacjonalizacji i koncentracji w handlu detalicznym na eurorynku*, [w:] M. Bałtowski i H. Ponikowski (red.), *Problemy rozwoju i zarządzania w gospodarce globalnej*, Wydawnictwo WSPiA, Lublin 2005, s. 141-151.
- Józwik B., *Rozwój korporacji międzynarodowych i ich wpływ na proces globalizacji gospodarki światowej*, „Roczniki Nauk Społecznych: Ekonomia i Zarządzanie”, Tom XXXIV, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2006, s. 197-208.
- Józwik B. (50%), Miłek D., *Działalność inwestycyjna firm brytyjskich w Polsce*, [w:] J. Rymarczyk, W. Michalczyk (red.), *Integracja a globalizacja*, Tom I, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 2006, s. 666–675.
- Józwik B., *Czynniki determinujące przepływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich w okresie wzrostu ekspansji kapitałowej korporacji międzynarodowych*, [w:] M. Lisiecki (red.), *Organizacje, przedsiębiorstwa i rynki kapitałowe w otoczeniu globalnym*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2006, s. 205-217.
- Józwik B. (50%), Miłek D., *Strategies applied by UK companies to enter polish market*, „Journal for Perspective of Economic, Political and Social Integration, Journal for Mental Changes”, A. Biela, Z. Zaleski (ed.), Volume XII, No 1-2, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2006, s. 33-48.

- Józwick B., *Zagraniczna ekspansja inwestycyjna korporacji międzynarodowych z krajów Azji Południowo-Wschodniej*, [w:] J. Rymarczyk, B. Drelich-Skulska, W. Michalczyk (red.), *Regionalizacja a globalizacja we współczesnym świecie*, Tom I, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 2007, s. 382-390.
- Józwick B. (50%), Miłek D., *Działalność inwestycyjna korporacji międzynarodowych z krajów Europy Południowo-Wschodniej oraz krajów Wspólnoty Niepodległych Państw*, [w:] M. Ganczar, R. Biskup (red.), *Warunki podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej w rejonach przygranicznych Polski i Ukrainy*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2007, s. 63-72.
- Бартош Юзьвік (50%), Дорота Мілек, *Інвестиційна діяльність міжнародних корпорацій з країн Південно-Східної Європи та країн Союзу Незалежних Держав*, [w:] Рафал Біскуп, Малгожата Ганчар (наукова редакція), *Умови підготовки і розгортання економічної діяльності у прикордонних регіонах Польщі та України*, Видавництво Люблінського католицького університету, Люблін 2007, s. 120-128.
- Józwick B. (50%), Miłek D., *Czynniki rozwoju działalności inwestycyjnej firm brytyjskich w Polsce*, „Roczniki Nauk Społecznych: Ekonomia i Zarządzanie”, Tom XXXV, Towarzystwo Naukowe KUL, Lublin 2007, s. 291-305.

b) publikacje: współautorstwo monografii

- Józwick B. (50%), Miłek D., *Działalność inwestycyjna firm brytyjskich w Polsce*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2007, stron 214 (recenzent: dr hab. Władysław Miś).

3.2. Współredakcja i autorstwo rozdziału w ramach realizacji projektu „Światowe i europejskie uwarunkowania rozwoju regionalnego” współfinansowanego przez Fundację Konrada Adenauera. Projekt zakończony w 2007 r.; kierownik projektu.

W ramach realizacji projektu został zainicjowany cykl publikacji i konferencji – forów regionalistycznych – skierowanych do przedstawicieli świata nauki, polityków, organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw oraz studentów. Zadaniem forów regionalistycznych było m.in. przedstawienie możliwości współpracy i wymiany doświadczeń pracowników naukowych w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2007-2013, zajmujących się szeroko rozumianą problematyką rozwoju regionalnego, z regionalnym i lokalnym środowiskiem samorządowym oraz sektorem pozarządowym.

Celem I Forum Regionalistycznego pt. „Światowe i europejskie uwarunkowania rozwoju regionalnego” (7 grudnia 2007 r., Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) była wielowymiarowa ocena tendencji światowych i europejskich uwarunkowań, które determinują rozwój regionalny. Istotnym aspektem analizy i dyskusji była interpretacja mechanizmów rozwoju regionów peryferyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem województw Polski Wschodniej, oraz problematyka szans i zagrożeń konwergencji ich rozwoju w świetle współczesnych uwarunkowań globalnych.

Publikacje:

- Józwick B. (50%), Ponikowski H. (red.), *Międzynarodowe uwarunkowania rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008, stron 440 (recenzenci: dr hab. Marianna Greta, prof. dr hab. Wojciech Kosiedowski).

- Józwik B., *Nowa polityka spójności w Polsce na lata 2007-2013*, [w:] B. Józwik, H. Ponikowski (red.), *Międzynarodowe uwarunkowania rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008, 211-228.

- 3.3.** Autorstwo i współautorstwo rozdziału w ramach udziału (wykonawca) w 2008 r. w projekcie badawczym NN113 240836 „Uwarunkowania wykorzystania funduszy Unii Europejskiej przez jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim”, którego kierownikiem był prof. dr hab. Jerzy Węclawski z Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej.

Głównym celem projektu badawczego była weryfikacja możliwości wykorzystania funduszy Unii Europejskiej przez jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim. Osiągnięcie tego celu zostało zrealizowane poprzez analizę stopnia rozbieżności pomiędzy oczekiwaniami jednostek samorządu terytorialnego względem poszczególnych programów pomocowych a wielkością środków do nich skierowanych. W ramach badania została przeprowadzona analiza sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w kontekście możliwości obsługi montażu finansowego albo ze środków własnych, albo z instrumentów dłużnych. W tym kontekście przeprowadzona została analiza zdolności kredytowej, pozwalająca na stwierdzenie jak szeroka jest dostępność do kredytów, pożyczek lub obligacji komunalnych. Badanie to pozwoliło także na weryfikację zmienności w czasie wiarygodności kredytowej poprzez dokonanie porównania z wynikami badań przeprowadzonych przez pracowników Wydziału Ekonomicznego UMCS w latach 2000-2005.

Publikacje:

- Józwik B., *Możliwości finansowania działalności jednostek samorządu terytorialnego w ramach funduszy strukturalnych w perspektywie finansowej 2007-2013*, [w:] W. Misterek, J. Węclawski (red.), *Uwarunkowania wykorzystania funduszy Unii Europejskiej przez jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011, s. 34-61.
- Józwik B. (33,3%), Misterek W., Zajkowski R., *Ocena barier finansowych i pozafinansowych w opinii pracowników samorządowych oraz rekomendacje zmian w poszczególnych programach lub procedurach ich przydzielania, mające na celu efektywniejsze wykorzystanie środków pomocowych Unii Europejskiej przez JST*, [w:] W. Misterek, J. Węclawski (red.), *Uwarunkowania wykorzystania funduszy Unii Europejskiej przez jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011, s. 187-207.

- 3.4.** Współautorstwo artykułów, rozdziałów i monografii w ramach realizacji (kierownik) projektu badawczego pt. „Ocena instrumentów zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubelskiego, projekt badawczy” (projekt nr POPT.03.01.00-00-002/07) współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej (umowa z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego z 24 lipca 2009 roku, znak: DKS/DEF-VIII/POPT/04/276/09). Projekt został zakończony w 2009 r.

Celem głównym projektu było budowanie naukowego wsparcia w procesie wdrażania funduszy Unii Europejskiej poprzez wykonanie badań, których efekty zostały wykorzystane w procesie zarządzania, wdrażania, monitorowania, oceny i kontroli Narodowej Strategii Spójności na lata

2007-2013, realizowanej na szczeblu regionalnym za pomocą Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego oraz regionalnego komponentu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Badanie dotyczy oceny instrumentów podnoszenia konkurencyjności inwestycyjnej województwa lubelskiego.

Innowacyjny charakter przedsięwzięcia polegał na przeprowadzeniu oceny instrumentów podnoszenia konkurencyjności inwestycyjnej województwa lubelskiego, w tym przede wszystkim działalności instytucji otoczenia biznesu, na podstawie oceny przedsiębiorców (w badaniu ankietowym przebadano 443 przedsiębiorców, indywidualne wywiady pogłębione przeprowadzono w 7 instytucjach i przedsiębiorstwach), a nie statystycznego ich opisu (np. program Partner Centrum Obsługi Inwestora, którego zadaniem jest poprawa standardów obsługi przedsiębiorców zainteresowanych inwestowaniem na terenie województwa lubelskiego).

Wyniki badań podsumowujące realizację projektu zostały przedstawione na konferencji „Ocena instrumentów zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubelskiego”, zorganizowanej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II 26 listopada 2009 r. w ramach działalności Międzynarodowej Katedry Stosunków Gospodarczych KUL.

a) publikacja: monografia

- Józwik B. (30%), Sagan M., Zalewa P., Gorbaniuk O., *Europejska polityka spójności w perspektywie budżetowej 2007-2013. Przykład województwa lubelskiego*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2011, stron 245 (recenzenci: prof. dr hab. Małgorzata Duczkowska-Piasecka, dr Henryk Ponikowski).

b) publikacje: artykuły i rozdziały w monografiach

- Gorbaniuk O., Józwik B. (30%), Sagan M., Zalewa P., *Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubelskiego w ramach regionalnego komponentu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*, [w:] K. Machowicz (red.), *Newralgiczne aspekty współczesnych relacji między człowiekiem a biznesem*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, s. 195-215.
- Gorbaniuk O., Józwik B. (30%), Sagan M., Zalewa P., *Uwarunkowania działalności eksportowej przedsiębiorstw z województwa lubelskiego*, [w:] B. Józwik, P. Zalewa (red.), *Spójność ekonomiczno-społeczna regionów Unii Europejskiej. Tom II Spójność ekonomiczno-społeczna w Polsce*, Wydawnictwo KUL, Lublin, 2010, s. 307-325.
- Gorbaniuk O., Józwik B. (30%), Zalewa P., Sagan M., *Ocena instrumentów wspierania atrakcyjności inwestycyjnej przez przedsiębiorców podregionu chełmsko-zamojskiego*, „Barometr Regionalny” Nr 4(22) 2010, s. 55-70.
- Gorbaniuk O., Józwik B. (30%), Sagan M., Zalewa P., *Transfer technologii i wiedzy do przedsiębiorstw województwa lubelskiego*, „Gospodarka Narodowa” Nr 4/2011, s. 85-98.
- Gorbaniuk O., Józwik B. (30%), Sagan M., Zalewa P., *Wspieranie rozwoju gospodarczego w województwie lubelskim w ramach europejskiej polityki spójności w latach 2007-2015*, [w:] Marzec. P. (red.), *Servire veritati. Księga jubileuszowa z okazji siedemdziesiątych urodzin Profesora Kazimierza A. Kłosińskiego*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2011, s. 333-351.
- Gorbaniuk O., Józwik B. (30%), Sagan M., Zalewa P., *Skuteczność instrumentów europejskiej polityki spójności wspierających działalność przedsiębiorstw (na przykładzie województwa lubelskiego)*, „Roczniki Nauk Społecznych: Ekonomia i Zarządzanie”, Tom 3(39) 2011, s. 167-184.

- 3.5.** Współredakcja monografii i współautorstwo rozdziału w ramach realizacji (kierownik) projektu „Spójność społeczno-gospodarcza regionów Unii Europejskiej” współfinansowanego przez Fundację Konrada Adenauera. Projekt zakończony w 2009 r.

W ramach projektu zorganizowano III Forum Regionalistyczne pt. „Spójność społeczno-gospodarcza regionów Unii Europejskiej” (11 grudnia 2009 r., Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II). Głównym celem III Forum Regionalistycznego była dyskusja dotycząca spójności społeczno-gospodarczej regionów Unii Europejskiej, szczególnie skuteczności i efektywności realizacji programów operacyjnych polityki strukturalnej i rolnej, oraz prezentacja wyników badań z tego zakresu. Przyjęcie tego obszaru badań wynikało z dwóch zasadniczych powodów. Po pierwsze, Lubelszczyzna jest regionem europejskim, w którym wyzwania polityki spójności należą do najbardziej istotnych. Po drugie, w 2009 roku minęło dwadzieścia lat od rozpoczętej przez Polskę, a podjętej przez pozostałe państwa Europy Środkowowschodniej, transformacji ustrojowej. Poruszono zatem zagadnienia dotyczące nie tylko aktualnej europejskiej polityki spójności, ale również nawiązywano do najważniejszych procesów poprzedzających przystąpienie Polski do Unii Europejskiej w kontekście wyrównywania szans poszczególnych jej regionów. Takie połączenie bezcennego dwudziestoletniego doświadczenia w transformowaniu gospodarki z możliwością rozwoju współfinansowanego z funduszy europejskich pozwoliło nie tylko na podsumowania, ale także sformułowanie wniosków dla strategii społeczno-gospodarczych w perspektywie przyjęcia przez Polskę wspólnej waluty.

Publikacje:

- Józwik B. (50%), Zalewa P. (red.), *Spójność ekonomiczno-społeczna regionów Unii Europejskiej. Tom I Spójność ekonomiczno-społeczna jako doświadczenie i wyzwanie dla Europy*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, stron 330 (recenzenci: dr hab. Marianna Greta, dr hab. Dariusz Waldziński, dr Jarosław Kuśpit).
- Józwik B. (50%), Zalewa P. (red.), *Spójność ekonomiczno-społeczna regionów Unii Europejskiej. Tom II Spójność ekonomiczno-społeczna w Polsce*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010, stron 358 (recenzenci: dr hab. Małgorzata Poniątkowska-Jaksch, dr hab. Helena Żukowska, dr Henryk Ponikowski).

- 3.6.** Redakcja monografii oraz autorstwo rozdziału w ramach udziału (wykonawca) w realizacji projektu „Wizerunek Niemców i Niemiec wśród młodzieży polskiej/Polaków” współfinansowanego przez Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej. Projekt zakończony w 2009 r.

Realizacja projektu była związana z wejściem Polski do strefy Schengen od 1 stycznia 2008 roku, co spowodowało maksymalnie zbliżenie z punktu widzenia formalnego jej statusu do Niemiec i innych krajów Zachodniej Europy. Podjęte badania miały na celu udzielić odpowiedzi między innymi na pytania o wizerunek Niemiec po wejściu Polski do strefy Schengen, jak oceniane są różne wydarzenia z najnowszej historii Polski i Niemiec oraz które spośród tych wydarzeń i w jakim stopniu współkształtują postrzeganie aktualnego wizerunku państwa i narodu niemieckiego. Badania miały ilościowy i jakościowy charakter. Metodą

ankiety roznoszonej zostało zbadanych 2000 studentów z 10 największych miast wojewódzkich na terenie całej Polski. Badania te zostały uzupełnione o wywiady fokusowe realizowane metodą dyskursu poznawczego na łącznej próbie 200 osób oraz 200 wywiadach indywidualnych w poszczególnych miastach. W ramach realizacji projektu została zorganizowana konferencja naukowa, podsumowująca badania, pt. „Stosunki polsko-niemieckie a wizerunek kraju i narodu”, w której brali udział przedstawiciele z wielu ośrodków naukowych w Polsce. Konferencja odbyła się 23 października 2009 r. w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Organizatorami konferencji były Fundacja Rozwoju KUL, Katedra Międzynarodowych Stosunków Gospodarczych, Katedra Psychologii Eksperymentalnej oraz Instytut Europy Środkowo-Wschodniej.

Publikacje:

- Gorbaniuk O. Józwik B. (50%) (red.), *Spoleczno-gospodarcze aspekty współpracy polsko-niemieckiej*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2009, stron 276 (recenzenci: prof. dr hab. Roman Dzwonkowski, dr hab. Kazimierz A. Kłosiński).
- Józwik B., *Uwarunkowania i perspektywy rozwoju współpracy transgranicznej regionów Polski Zachodniej i Wschodniej. Analiza porównawcza*, [w:] B. Józwik, O. Gorbaniuk (red.), *Spoleczno-gospodarcze aspekty współpracy polsko-niemieckiej*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2009, s. 151-171.

- 3.7. Autorstwo i współautorstwo rozdziału w ramach udziału (wykonawca) w 2010 r. w projekcie badawczym NN113 303038 „Finansowe instrumenty wsparcia rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw w województwie lubelskim”, którego kierownikiem była dr hab. Jolanta Szolno-Koguc, prof. UMCS z Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej.

Głównym celem projektu badawczego było wskazanie możliwości, sposobów i kierunków poprawy wykorzystania instrumentów finansowego wsparcia przedsiębiorstw w zakupie lub tworzeniu innowacyjnych rozwiązań. Dla realizacji tak zdefiniowanego celu głównego, dokonano identyfikacji programów i działań wspierających innowacyjność, które są kierowane do przedsiębiorstw funkcjonujących na obszarze województwa lubelskiego, ocenie poddano skalę wykorzystania zróżnicowanych instrumentów finansowych w kreowaniu przedsiębiorczości. Ponadto zostały przeprowadzone badania ankietowe na celowo dobranej próbie przedsiębiorstw – badania ilościowe i jakościowe. W rezultacie skonstruowano modelowe rozwiązania w zakresie optymalizacji procesu podejmowania działań innowacyjnych.

Publikacje:

- Józwik B., *Specyfika regionu lubelskiego w zakresie absorpcji rozwiązań innowacyjnych*, [w:] A. Korzeniowska, J. Szolno-Koguc, J. Węclawski (red.), *Finansowe instrumenty wsparcia rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw w województwie lubelskim*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2014, s. 16-21.
- Józwik B., *Polityka proinnowacyjna jako katalizator inicjowania rozwiązań innowacyjnych*, [w:] A. Korzeniowska, J. Szolno-Koguc, J. Węclawski (red.), *Finansowe instrumenty wsparcia*

rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw w województwie lubelskim, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2014, s. 51-57.

- Józwik B., *Programy wspierania innowacyjności przedsiębiorstw w województwie lubelskim*, [w:] A. Korzeniowska, J. Szolno-Koguc, J. Węclawski (red.), *Finansowe instrumenty wsparcia rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw w województwie lubelskim*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2014, s. 71-78.
- Józwik B. (50%), Węclawski J., *Podsumowanie*, [w:] A. Korzeniowska, J. Szolno-Koguc, J. Węclawski (red.), *Finansowe instrumenty wsparcia rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw w województwie lubelskim*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2014, s. 157-164.

3.8. Autorstwo artykułu oraz współredakcja monografii i tomu czasopisma naukowego w ramach realizacji (kierownik) projektu „Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014-2020” współfinansowanego przez Fundację Konrada Adenauera. Projekt zakończony w 2011 r.

W ramach realizacji projektu zorganizowano ostatnie z cyklu forów regionalistycznych. Celem IV Forum Regionalistycznego pt. „Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014-2020” (2 grudnia 2011 r., Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) była dyskusja dotycząca uwarunkowań i doświadczeń w realizacji polityki spójności zarówno w wymiarze europejskim, krajowym, jak i w regionalnym. Podjęto również próbę sformułowania rekomendacji na lata 2014-2020. Dodatkowo zwrócono uwagę na europejską politykę sąsiedztwa, a w szczególności Partnerstwo Wschodnie, które staje się coraz bardziej rozpoznawalnym znakiem działań Unii Europejskiej na wschodzie Europy. Należy podkreślić, że Partnerstwo Wschodnie było wówczas polityką „młodą”, w której Polska, sprawująca prezydencję w UE w drugiej połowie 2011 roku, odgrywa szczególną rolę, czyniąc Partnerstwo głównym celem działań wobec państw Europy Wschodniej i Kaukazu Południowego.

Raport z konferencji został opublikowany w:

- Józwik B., *Report: 4th Forum on Regionalism European Union Cohesion Policy. Experience, conclusions, and recommendations for 2014-2020* (Lublin, 2 December 2011), „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 10(2012), Zeszyt 6: *European economic integration and convergence*, B. Józwik, T. Stępniewski (red.), Lublin 2012, s. 201-204.

Publikacje:

- Józwik B. (33,3%), Sagan M., Stępniewski T. (red. tomu), „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 9(2011), Zeszyt 4: *Polityka spójności i sąsiedztwa Unii Europejskiej*, Lublin 2011, s. 256.
- Józwik B., *Europejska polityka spójności i realna konwergencja w państwach członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowo-Wschodniej*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 9(2011), Zeszyt 4: *Polityka spójności i sąsiedztwa Unii Europejskiej*, B. Józwik, M. Sagan, T. Stępniewski (red.), Lublin 2011, s. 119-133.
- Józwik B. (33,3%), Sagan M., Stępniewski T. (red.), *Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014-2020. Tom I: Wybrane problemy realizacji polityki spójności w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2012, stron 248 (recenzenci: prof. dr hab. Wojciech Kosiedowski, prof. dr hab. Andrzej Cieślak, dr hab. Monika Banaś).

- Józwik B. (33,3%), Sagan M., Stępniewski T. (red.), *Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014-2020, Tom II: Problemy i przykłady realizacji polityki spójności w regionach i instytucjach*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2012, stron 222 (recenzenci: dr hab. Helena Żukowska, dr hab. Monika Banaś, dr Henryk Ponikowski).

3.9. Autorstwo rozdziałów i współredakcja monografii o rozwoju Polski Wschodniej opublikowanych w roku 2012 (wersja polskojęzyczna) oraz 2013 (zmodyfikowana wersja anglojęzyczna)

Celem głównym opublikowanych monografii było zaprezentowanie uwarunkowań i barier rozwojowych oraz procesów zmian zachodzących w tym makroregionie Unii Europejskiej, przede wszystkim w latach 2000-2010, w kontekście współczesnych procesów społeczno-gospodarczych na świecie. Ważnym celem szczegółowym opracowań była prezentacja charakteru wyzwań stojących przed Polską Wschodnią zarówno w europejskiej polityce spójności na lata 2014-2020, jak też kształtujący się po kryzysie finansowym w 2008 roku ład ekonomiczny w gospodarce globalnej. Jak przypuszczano, Polska Wschodnia została „zasilona” dużymi transferami funduszy Unii Europejskiej, zatem zasadne było podjęcie próby sformułowania rekomendacji dla polityki gospodarczej Polski, w celu przyspieszenia rozwoju tego regionu, co wydaje się bardzo ważne, zwłaszcza w kontekście wówczas realizowanej i planowanej ekspansji UE na wschód. Układ i struktura książki zostały podporządkowane sformułowanym celom. Analizowane są kolejno czynniki systemowe i makroekonomiczne, uwarunkowania demograficzne, rynku pracy i otoczenie kulturowe w Polsce Wschodniej. Następnie szczegółową uwagę poświęcono przedsiębiorczości, klasom kreatywnym i zagranicznym inwestycjom bezpośrednim, zaś w ostatniej części opracowania rolnictwu i obszarom wiejskim.

Opublikowana w 2013 r. wersja anglojęzyczna monografii została poszerzona w stosunku do publikacji polskojęzycznej z 2012 r.

a) publikacje: współredakcje monografii

- Józwik B. (50%), Sagan M. (red.), *Rozwój Polski Wschodniej. Ograniczenia i wyzwania*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2012, stron 200 (recenzenci: prof. dr hab. Teresa Pakulska, dr Wojciech Misterek).
- Józwik B. (50%), Sagan M. (eds.), *Eastern Poland. Development challenges*, Wydawnictwo IESW, Lublin 2013, s. 354 (recenzenci: prof. dr hab. Wojciech Kosiedowski, prof. dr hab. Teresa Pakulska, dr Jesus Sanchez Cotobal, dr Wojciech Misterek).

b) publikacje: autorskie rozdziały w wymienionych monografiach

- Józwik B., *Wzrost gospodarczy i konkurencyjność województw Polski Wschodniej na tle regionów Unii Europejskiej*, [w:] B. Józwik, M. Sagan (red. naukowa), *Rozwój Polski Wschodniej. Ograniczenia i wyzwania*, Difin, Warszawa 2012, s. 13-28.
- Józwik B., *Economic growth and competitiveness*, [w:] B. Józwik, M. Sagan (eds.), *Eastern Poland. Development challenges*, Wydawnictwo IESW, Lublin 2013, s. 25-46.

- 3.10.** Autorstwo artykułu i współredakcja tomu czasopisma naukowego w ramach realizacji (kierownik) projektu „European economic integration and convergence” współfinansowanego przez Fundację Konrada Adenauera. Projekt zakończony w 2012 r.

W ramach realizacji projektu zorganizowano seminarium naukowe nt. „European economic integration and convergence” (15 listopada 2012 r., Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II). Celem konferencji była analiza i ocena stopnia realizacji celu „Konwergencja” sformułowanego w europejskiej polityce spójności na lata 2007-2013. Cel ten zakłada stymulowanie potencjału wzrostu gospodarczego dla osiągnięcia i utrzymania wysokiej stopy wzrostu, przy uwzględnieniu różnic w rozszerzonej w 2004 i 2007 roku Unii Europejskiej, przede wszystkim o państwa Europy Środkowej i Wschodniej. Konieczność podjęcia dyskusji i oceny tego procesu wynikała z faktu, że konwergencja jest niezbędnym warunkiem sprawnej i pełnej integracji ekonomicznej Unii Europejskiej, tj. integracji gospodarczo-walutowej, która po kryzysie gospodarczym z lat 2007-2008 stała się trudniejsza. Warto podkreślić, że wiele problemów funkcjonowania strefy euro zaczyna bezpośrednio wpływać na kondycję gospodarczą najsilniejszych gospodarek UE, takich jak Niemcy i Francja.

Raport z konferencji został opublikowany w:

- Józwik B., *Report: Conference European economic integration and convergence* (Lublin, 15 November 2012), „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 10(2012), Zeszyt 6: *European economic integration and convergence*, B. Józwik, T. Stępniewski (red.), Lublin 2012, s. 197-200.

Publikacje:

- Józwik B. (50%), Stępniewski T. (red. tomu), „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 10 (2012), Zeszyt 6, *European economic integration and convergence*, Lublin 2012, stron 206.
- Józwik B., *Economic convergence in the regions of the European Union*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 10(2012), Zeszyt 6: *European economic integration and convergence*, B. Józwik, T. Stępniewski (red. tomu), Lublin 2012, s. 79-98.

- 3.11.** Autorstwo artykułu i współredakcja tomu czasopisma naukowego w ramach realizacji (kierownik) projektu „Konwergencja w państwach członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowo-Wschodniej” współfinansowanego przez Fundację Konrada Adenauera. Projekt zakończony w 2013 r.

W ramach realizacji projektu zorganizowano konferencję nt. „Konwergencja państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowo-Wschodniej” (5 grudnia 2013 roku, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Collegium Jana Pawła II). Celem prowadzonych badań i konferencji była analiza i ocena procesu konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowo-Wschodniej. Omawiana grupa państw została objęta w perspektywie finansowej 2007-2013 celem Konwergencja, który ukierunkowany jest na przyspieszenie eliminowania różnic w rozwoju najsłabiej rozwiniętych państw i regionów UE. Badania i dyskusję przeprowadzono definiując pojęcie konwergencji gospodarczej szerzej, tj.

jako konwergencję realną oraz konwergencję nominalną, której kryteria zostały określone w traktacie z Maastricht. Problem ten jest istotny zarówno dla przyszłej integracji monetarnej państw z Europy Środkowo-Wschodniej, jak i stabilizacji państw strefy euro. Ostatni kryzys unaoczniał słabości strefy euro, które dotyczyły m.in. Grecji i Hiszpanii, a w konsekwencji również Niemiec i Francji. Do udziału w projekcie w formie zgłoszonych do publikacji artykułów przystąpili naukowcy z 17. ośrodków naukowych, w tym z 8. ośrodków zagranicznych.

Publikacje

- Józwik B., *International trade, equalization of factor prices and convergence*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 11(2013), Zeszyt 6: *Central and Eastern Europe: convergence, integration and security*, B. Józwik, T. Stępniewski T. (red), Lublin 2013, s. 67-79.
- Józwik B. (50%), Stępniewski T. (red. tomu), „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 11(2013), Zeszyt 6: *Central and Eastern Europe: convergence, integration and security*, Lublin 2013, stron 285.

3.12. Autorstwo artykułu i współredakcja czasopisma naukowego w ramach realizacji (kierownik) projektu „Transformacja, integracja i kryzysy w Europie Środkowej i Wschodniej” współfinansowanego przez Fundację Konrada Adenauera. Projekt zakończony w 2015 r.

W ramach realizacji projektu zorganizowano konferencję nt. „Transformacja, integracja i kryzysy w Europie Środkowej i Wschodniej” (16 listopada 2015 r., Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II). Celem konferencji była analiza i ocena procesów transformacji, integracji i rozwoju gospodarczego państw Europy Środkowej i Wschodniej. Konferencja była okazją do wymiany opinii i ocen przemian społeczno-gospodarczych po 25 latach, a więc niemalże po okresie jednego pokolenia. Przemiany w państwach Europy Środkowej i Wschodniej, zainicjowane na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku, należą do jednych z najbardziej spektakularnych przemian politycznych, społecznych i gospodarczych zarówno w Europie, jak i poza kontynentem europejskim.

Publikacje: artykuły

- Józwik B., *Transformacja i rozwój gospodarczy w państwach Europy Środkowej i Wschodniej*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 14(2016), Zeszyt 5: *Transformacja, integracja i kryzysy w Europie Środkowej i Wschodniej*, B. Józwik, T. Stępniewski (red.), Lublin 2016, s. 49-66.
- Józwik B. (50%), Stępniewski T., *Transformacja, integracja i kryzysy w Europie Środkowej i Wschodniej*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 14(2016), Zeszyt 5: *Transformacja, integracja i kryzysy w Europie Środkowej i Wschodniej*, B. Józwik, T. Stępniewski (red.), Lublin 2016, s. 11-21.

Publikacje: współredakcja tomu czasopisma naukowego

- Józwik B., Stępniewski T. (red. tomu), „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, Rok 14(2016), Zeszyt 5: *Transformacja, integracja i kryzysy w Europie Środkowej i Wschodniej*, Lublin 2016, stron 387.

4. Pozostałe informacje o dorobku naukowym i organizacyjnym

4.1. Udział w zagranicznych, międzynarodowych i krajowych konferencjach i seminariach

Po uzyskaniu stopnia doktora przygotowałem 31 referatów na konferencje i seminaria, z czego 25 referatów wygłosiłem, 5 referatów wysłałem na konferencje, w których ze względów organizacyjnych nie mogłem uczestniczyć, a 1 referat został wygłoszony przez współautora bez mojej obecności. Wyniki moich prac badawczych były prezentowane na konferencjach krajowych, zagranicznych oraz seminariach organizowanych i współorganizowanych m.in. przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, Ukraińską Akademię Zarządzania Państwem przy Prezydencie Ukrainy, Narodowy Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie, University of Deusto, Bilbao, Spain, University of Cambridge, UK oraz University of Oxford, UK. Pełna lista konferencji znajduje się w załączniku nr 5. Zestawienie liczb przygotowanych referatów znajduje się w tabeli poniżej.

Rodzaj konferencji/seminarium	Liczba zdarzeń
Konferencje o charakterze międzynarodowym	6*
Konferencje krajowe	15**
Konferencje zagraniczne	6
Seminaria krajowe	4
Razem	31

* w tym 2 referaty zostały wysłane na konferencję, w których nie uczestniczyłem ze względów organizacyjnych, i jeden referat został wygłoszony przez współautora bez mojej obecności.

** w tym 3 referaty zostały wysłane na konferencję, w których nie uczestniczyłem ze względów organizacyjnych.

4.2. Organizacja cyklu tematycznych konferencji i seminariów

W latach 2007-2015 zorganizowałem 7 konferencji i jedno seminarium naukowe w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II dotyczące problematyki badawczej, którą się zajmuję. Tematy konferencji i seminarium zorganizowanych w kolejnych latach to: Światowe i europejskie uwarunkowania rozwoju regionalnego (7 grudnia 2007 r.); Kreatywne regiony i miasta wiedzy (12 grudnia 2008 r.); Ocena instrumentów zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej województwa lubelskiego (26 listopada 2009 r.); Spójność społeczno-gospodarcza regionów Unii Europejskiej (11 grudnia 2009 r.); Polityka spójności Unii Europejskiej. Doświadczenia, wnioski i rekomendacje na lata 2014-2020 (2 grudnia 2011 r.); European economic integration and convergence (seminarium naukowe) (15 listopada 2012 r.); Konwergencja państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowo-Wschodniej (5 grudnia 2013 r.); Transformacja, integracja i kryzysy w Europie Środkowej i Wschodniej (16 listopada 2015 r.).

4.3. Recenzowanie publikacji w wydawnictwach międzynarodowych i krajowych

4.3.1. Recenzowanie publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych

Wykonywałem recenzje artykułów w czterech czasopismach naukowych. Pierwszym jest publikowany przez Instytut Europy Środkowo-Wschodniej w Lublinie „*Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej*” (ISSN 1732-1395), w którym jestem recenzentem od 2011 r. Rocznik znajduje się w wykazie czasopism naukowych ogłoszonym przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w komunikacie z dnia 23 grudnia 2015 r. - Część B: Czasopisma naukowe nieposiadające współczynnika wpływu impact factor (IF). Liczba punktów za publikację w Roczniku wynosi 14. Rocznik znajduje się w międzynarodowej bazie indeksacyjnej IC Journal Master List prowadzonej przez Index Copernicus International. Wskaźnik Index Copernicus Value (ICV) za rok 2012 wynosi 6.02. Od roku 2011 zrecenzowałem w tym czasopiśmie 22 artykuły.

Drugim czasopismem jest publikowany przez David Publishing Company w USA „*Management Studies*” (ISSN 2328-2185), w którym jestem recenzentem od 2013 r. Czasopismo publikowane jest przez David Publishing Company, New York, USA, wydawane jest co miesiąc i znajduje się w takich bazach jak: Directory of Open Access Journals (DOAJ), EBSCO, Google Scholar, ICI Journals Master List, Google Scholar. Od roku 2013 zrecenzowałem w nim 14 artykułów.

Trzecim czasopismem jest „*Eurasian Economic Review*” publikowany przez wydawnictwo Springer (ISSN: 1309-422X), w którym jestem recenzentem od niedawna. Eurasian Economic Review jest jednym z dwóch czasopism publikowanych przez stowarzyszenie Eurasia Business and Economics Society (EBES) i jest publikowane trzy razy w roku. Czasopismo jest indeksowane w Thomson Reuters Emerging Sources Citation Index. W tym czasopiśmie zrecenzowałem jeden artykuł w 2016 r.

Czwarte czasopismo to nowe wydawnictwo „*Relacje międzykulturowe*”, w którym dotychczas recenzowałem jeden artykuł w 2016 r. Czasopismo jest wydawane przez Instytut Studiów Międzykulturowych Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego.

4.3.2. Recenzowanie monografii krajowych

Przygotowałem dwie recenzje wydawnicze monografii:

- Recenzja wydawnicza monografii: P. Ciżkowicz, P. Opala (red.), *Uwarunkowania krajowej i międzynarodowej konkurencyjności województwa lubelskiego*, Wydawnictwo Ernst & Young, Warszawa 2011, stron 276.
- Recenzja wydawnicza monografii: M. Kamieniecka, A. Korzeniowska, W. Misterek (red.), *Bankowe i pozabankowe instrumenty finansowe – wycena i ewidencjonowanie*, Wydawnictwo Drukarnia Archidiecezjalna Gaudium, Lublin 2012, stron 242.

4.3.3. Recenzowanie raportów badań realizowanych w ramach projektów współfinansowanych z funduszy Unii Europejskich

Wykonałem pięć recenzji raportów z badań w ramach zadań wynikających z uczestnictwa w zespołach eksperckich. Pierwsze cztery recenzje dotyczyły raportów przygotowanych przez

konsorcjum firm Ernst & Young Business Advisory oraz PBS DGA SA w ramach badania „Analiza zapotrzebowania na miejsca pracy w kontekście wspierania potencjału eksportowego woj. lubelskiego” w ramach projektu systemowego „Analiza potencjału eksportowego regionu – badania rynków zewnętrznych w kontekście sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytetu VIII Regionalne kadry gospodarki, Działania 8.1 Rozwój pracowników w regionie, Poddziałania 8.1.4. Przewidywanie zmiany gospodarczej:

- Józwik B., Recenzja raportu metodologicznego przygotowanego przez konsorcjum firm Ernst & Young Business Advisory oraz PBS DGA S.A., stron 46.
- Józwik B., Recenzja raportu „*Uwarunkowania działalności eksportowej firm z województwa lubelskiego w świetle wyników badań terenowych*” przygotowanego przez konsorcjum firm Ernst & Young Business Advisory oraz PBS DGA S.A., Sopot 2012, stron 377.
- Józwik B., Recenzja raportu „*Analiza rynków zagranicznych uwzględniająca zainteresowanie produktami i usługami wytwarzanymi w województwie lubelskim*”, przygotowanego przez konsorcjum firm Ernst & Young Business Advisory oraz PBS DGA S.A, Warszawa 2012, stron 120.
- Józwik B., Recenzja raportu „*Badania i analizy zapotrzebowania na miejsca pracy w kontekście wspierania potencjału eksportowego województwa lubelskiego. Raport końcowy*” przygotowanego przez konsorcjum firm Ernst & Young Business Advisory oraz PBS DGA S.A, Warszawa 2012, stron 70.

Piąta recenzja dotyczyła raportu metodologicznego opracowanego przez GHK Polska Sp. z o.o. wraz z GHK Consulting Ltd. UK w ramach projektu systemowego „Foresight regionalny szansą ukierunkowanego rozwoju produkcji z sektora MSP” realizowanego przez Departament Gospodarki i Innowacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytetu VIII Regionalne kadry gospodarki, Działania 8.2 Transfer wiedzy, Poddziałania 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji, 2010 r.

- Józwik B., Recenzja raportu metodologicznego „Foresight dla województwa lubelskiego w kontekście ukierunkowanego rozwoju produkcji z sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw” opracowanego przez GHK Polska Sp. z o.o. wraz z GHK Consulting Ltd. UK.

4.4. Staż zagraniczny odbyty w ramach stypendium Dekaban-Liddle Senior Fellowship

W czerwcu 2016 roku wyjechałem na stypendium Dekaban-Liddle Senior Fellowship do Uniwersytetu w Glasgow. W ramach przyznanego stypendium realizowałem projekt badawczy dotyczący realnej konwergencji państw członkowskich Unii Europejskiej z Europy Środkowej i Wschodniej. Pobyt w Adam Smith Business School, będącej częścią Uniwersytetu w Glasgow, umożliwił mi zakończenie monografii, którą wskazałem jako główne osiągnięcie naukowe w niniejszym wniosku. Dodatkowo rozpocząłem badania zjawiska realnej konwergencji w wybranych ugrupowaniach integracyjnych w gospodarce światowej. Pierwsze wyniki prezentowałem już na dwóch konferencjach zagranicznych: a) Cambridge Business & Economics Conference 2016 w University of Cambridge (Murray Edwards College),

Cambridge, UK, 1-2 lipca 2016 r.; b) 14th Global Conference on Business & Economics 2016 w University of Oxford (Saïd Business School), 1-2 październik 2016.

4.5. Udział w zespołach eksperckich w projektach badawczych współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej

W latach 2010-2012 brałem udział ekspercki w realizacji trzech projektów systemowych województwa lubelskiego współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej. Poniżej przedstawiam krótkie opisy projektów wraz z określeniem mojego udziału.

4.5.1. Projekt „Analiza potencjału eksportowego regionu – badania rynków zewnętrznych w kontekście sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego” współfinansowany z Funduszy Unii Europejskiej. Projekt realizowany w okresie 2010-2012.

Projekt badawczy był projektem systemowym województwa lubelskiego „Analiza potencjału eksportowego regionu – badania rynków zewnętrznych w kontekście sytuacji społeczno-gospodarczej województwa lubelskiego” realizowanym w ramach VIII Priorytetu Regionalne Kadry Gospodarki, działania 8.1. Rozwój pracowników w regionie, poddziałania 8.1.4. Przewidywanie zmiany gospodarczej, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Badaniem objęto między innymi 1680 przedsiębiorstw z województwa lubelskiego oraz 267 przedsiębiorstw zagranicznych.

Udział ekspercki w projekcie polegał na sporządzeniu opisu przedmiotu zamówienia (SIWZ), dokonaniu oceny merytorycznej ofert biorących udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na badanie oraz konsultacji z koordynatorem projektu, polegających na ocenie i zgłaszaniu uwag do materiału empirycznego przedstawianego przez wykonawcę badania. W ramach oceny materiału empirycznego zostały przygotowane 4 recenzje (jednej monografii oraz trzech raportów z przeprowadzonych badań) wymienionych w punkcie 4.3.2 oraz 4.3.3.

Ponadto udział w badaniach realizowanych w ramach projektu umożliwił mi publikację kilku współautorskich artykułów:

- Mącik R., Jóźwik B. (40%), Nalewajek M., *Internationalisation, innovation and ICT usage for communication and marketing activities influence on perceived international competitiveness. Study of firms from Lublin region*, „International Journal of Innovation and Learning”, 16(2), 2014, s. 173-191.
- Gorbaniuk O., Jóźwik B. (30%), Mącik R., Sołkiewicz K., *Wyróżniki kultury organizacyjnej przedsiębiorstw eksportowych z województwa lubelskiego*, „Przegląd Organizacji”, 5/2013, s. 10-14.
- Mącik R., Jóźwik B. (35%), Nalewajek M., *Influence of internationalization level on ICT usage in communication and marketing activities by enterprises from Lublin region*, „Organizacja i Zarządzanie. Kwartalnik Naukowy”, Nr 2(18)/2012, s. 99-115.
- Mącik R., Jóźwik B. (35%), Nalewajek M., *E-Marketing Activities and Perceived Competitive Advantage in the Context of Globalization – Study of Lublin Region Firms*, „Knowledge and Learning: Global Empowerment Proceedings of the Management, Knowledge and Learning International Conference 2012”, s. 741-749.

4.5.2. Projekt „Foresight regionalny szansą ukierunkowanego rozwoju produkcji z sektora MŚP” współfinansowany z funduszy Unii Europejskiej. Projekt realizowany w 2010 r.

Projekt systemowy województwa lubelskiego „Foresight regionalny szansą ukierunkowanego rozwoju produkcji z sektora MŚP” był realizowany w ramach VIII priorytetu Regionalne Kadry Gospodarki Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Mój udział ekspercki w projekcie polegał na opracowaniu metody badawczej oraz szczegółowego opisu przedmiotu zamówienia na przeprowadzenie badania foresight dla województwa lubelskiego, ocenie merytorycznej ofert biorących udział w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego na badanie foresight oraz konsultacji z koordynatorem projektu polegających na ocenie i zgłaszaniu uwag do materiału empirycznego przedstawianego przez wykonawcę badania foresight w wyniku realizacji kolejnych etapów badania foresight. W ramach oceny materiału empirycznego została przygotowana recenzja raportu metodologicznego wymienionego w punkcie 4.3.3.

4.5.3. Projekt „Wsparcie regionalnej sieci współpracy” współfinansowany z Funduszy Unii Europejskiej. Udział ekspercki w projekcie w 2013 r.

Projekt systemowy województwa lubelskiego „Wsparcie regionalnej sieci współpracy” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VIII Regionalne Kadry Gospodarki, Działanie 8.2 Transfer wiedzy, Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji.

Celem projektu badawczego było uzyskanie wiedzy na temat zapotrzebowania przedsiębiorstw z terenu województwa lubelskiego na rozwiązania innowacyjne oraz uzyskanie informacji przyczyniających się do wzmocnienia i rozszerzenia sieci współpracy pomiędzy środowiskiem nauki i biznesu poprzez pobudzenie przedsiębiorczości ukierunkowanej na innowacyjność.

Mój udział ekspercki w projekcie polegał na wyborze wykonawcy raportu podsumowującego projekt, weryfikacji metody badań zaproponowanej przez wykonawcę oraz weryfikację raportu końcowego pod względem metodologicznym.

5. Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki

5.1. Prowadzone zajęcia dydaktyczne

Problematyka prowadzonych przeze mnie zajęć dydaktycznych w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II skoncentrowana jest na międzynarodowych stosunkach gospodarczych i europejskiej integracji gospodarczej. Zajęcia prowadziłem dla kilku kierunków studiów: Ekonomii, Zarządzania, Stosunków Międzynarodowych i Bezpieczeństwa Narodowego na Wydziale Nauk Społecznych; Europeistyki na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji; oraz Mediteranistyki na Wydziale Teologii. W okresie kilkuletniej pracy w Instytucie Ekonomii i Zarządzania KUL wypromowałem cztery prace magisterskie, czterdzieści dziewięć prac licencjackich, byłem recenzentem dwudziestu prac magisterskich oraz trzydziestu dziewięciu prac licencjackich.

Wykaz prowadzonych przedmiotów:

a. wykłady

- Międzynarodowe stosunki gospodarcze – zajęcia prowadzone są dla kierunku: Ekonomia (niestacjonarne I stopnia) (Wydział Nauk Społecznych – Rok III).
- Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Ekonomia integracji europejskiej – zajęcia prowadzone są dla kierunku: Ekonomia (niestacjonarne I stopnia) (Wydział Nauk Społecznych – Rok III).
- Ekonomia międzynarodowa – zajęcia prowadzone są dla kierunku: Ekonomia (niestacjonarne II stopnia) (Wydział Nauk Społecznych – Rok II).
- Integracja gospodarcza w Europie – zajęcia prowadzone są dla kierunku: Europeistyka (stacjonarne I stopnia) (Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji – Rok III).
- Współpraca gospodarcza Polski z krajami Śródziemnomorza – zajęcia prowadzone są dla kierunku: Mediteranistyka (stacjonarne I stopnia) (Wydział Teologii – Rok III).
- Ekonomia integracji europejskiej – zajęcia prowadzone są dla kierunku: Ekonomia (stacjonarne I stopnia) (Wydział Nauk Społecznych – Rok II).
- Stosunki gospodarcze UE-USA – zajęcia prowadzone są dla kierunku: Stosunki międzynarodowe (stacjonarne I stopnia) (Wydział Nauk Społecznych – Rok III, Semestr VI).
- Fundusze Unii Europejskiej – zajęcia były prowadzone dla kierunku: Zarządzanie (Wydział Nauk Społecznych).
- Zarządzanie funduszami Unii Europejskiej – zajęcia były prowadzone dla kierunku: Zarządzanie (Wydział Nauk Społecznych).

c. seminaria

- Międzynarodowe stosunki gospodarcze – zajęcia prowadzone są dla kierunku: Ekonomia (stacjonarne I stopnia) (Wydział Nauk Społecznych – Rok III).
- Ekonomia - zajęcia prowadzone są dla kierunku: Europeistyka (stacjonarne I stopnia) (Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji – Rok III).

d. konwersatoria

- Polityki rozwoju Unii Europejskiej – zajęcia prowadzone są dla kierunku: Ekonomia (stacjonarne II stopnia) (Wydział Nauk Społecznych – Rok II).
- Procesy integracyjne – zajęcia prowadzone są dla kierunku: Ekonomia (stacjonarne II stopnia) (Wydział Nauk Społecznych – Rok II).

W roku akademickim 2011/12 oraz 2012/13 prowadziłem zajęcia „Międzynarodowe stosunki gospodarcze” w ramach Podyplomowych Europejskich Studiów Samorządowych w Studium Filozoficzno-Etyczno-Społecznym im. Jana Pawła II w Paryżu, działającego przy Polskiej Misji Katolickiej we Francji.

5.2. Współredakcja i współautorstwo podręcznika akademickiego

Podręcznik „Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności w Polsce na lata 2007-2013” jest opracowaniem o charakterze informacyjno-dydaktycznym. Pierwszy rozdział przedstawia cele i zasady wspólnotowej polityki regionalnej nawiązując do poprzedniego okresu programowania i uczestnictwa Polski przed akcesją oraz w latach 2004-2006. W drugim rozdziale zostały przedstawione przesłanki oraz instrumenty realizacji polityki spójności w Unii Europejskiej na lata 2007-2013, m.in. odnowiona Strategia Lizbońska, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Europejskie

Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej. Trzeci rozdział opisuje Narodową Strategię Spójności na lata 2007-2013, która została przygotowana zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego, podobnie jak w pozostałych krajach członkowskich UE, jako Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia. W czwartym rozdziale przedstawiono pięć programów operacyjnych, służących realizacji celów Konwergencja oraz Konkurencyjność regionalna i zatrudnienie. Piąty rozdział przedstawia programy współpracy transgranicznej, transnarodowej oraz międzyregionalnej sformułowane w ramach celu Europejska Współpraca Terytorialna. W ostatnim rozdziale przedstawione zostały zasady realizacji szesnastu regionalnych programów operacyjnych, z krótkimi przykładami regionalnego programu dla województwa lubelskiego i województwa wielkopolskiego. W załączonym aneksie znajduje się komunikat Komisji Europejskiej Polityka spójności wspierającej wzrost gospodarczy i zatrudnienie: Strategiczne wytyczne wspólnotowe 2007-2013, przy uwzględnieniu którego opracowane zostały Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia w państwach członkowskich UE.

Podręcznik był wykorzystywany na zajęciach w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, m.in. w ramach wykładów: Fundusze Unii Europejskiej, Zarządzanie funduszami Unii Europejskiej, Integracja gospodarcza w Europie; konwersatoriów: Polityki rozwoju Unii Europejskiej, Procesy integracyjne; seminarium: Międzynarodowe stosunki gospodarcze.

Pierwsze wydanie podręcznika ukazało się w roku 2007. Ze względu na zmieniające się wówczas treści dokumentów programowych następne wydanie podręcznika zostało zaktualizowane i wydane w roku 2008.

- Bajko Z., Jóźwik B. (50%) (red.), *Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności w Polsce na lata 2007-2013*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2007, stron 340.
- Bajko Z., Jóźwik B. (50%) (red.), *Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności w Polsce na lata 2007-2013, wydanie drugie zaktualizowane*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008, stron 346.

W roku 2008 otrzymałem indywidualną nagrodę IV stopnia Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II „za współredakcję wyróżniającego się podręcznika pt. Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności w Polsce w latach 2007-2013” – maj 2008 r.

Pod koniec roku 2008 ukazało się kolejne wydanie podręcznika, ze zmienionym tytułem. Nowy tytuł został dostosowany do rozszerzonego zakresu podręcznika, w którym ujęto dodatkowe zagadnienia dotyczące realizacji polityki rolnej i polityki rybackiej.

- Bajko Z., Jóźwik B. (33,3%), Szewczak M. (red.), *Fundusze Unii Europejskiej w Polsce na lata 2007-2013*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2008, stron 334.

W roku 2009 została opublikowana ostatnia edycja podręcznika. Nowe wydanie uwzględniało szereg uwag, które pojawiły się w trakcie korzystania z poprzednich wersji książki, podczas przygotowywania wniosków o dofinansowanie projektów oraz prowadzenia zajęć dydaktycznych. Zmiany obejmowały przede wszystkim poprawę przejrzystości struktury opracowania. Dodano indeks rzeczowy, co pozwoliło na szybsze odnalezienie interesującego Czytelnika zagadnienia oraz dwa rozdziały, w których opisano praktyczne aspekty wdrażania funduszy Unii Europejskiej.

- Bajko Z., Jóźwik B. (33,3%), Szewczak M. (red.), *Fundusze Unii Europejskiej w Polsce na lata 2007-2013, Wydanie drugie rozszerzone*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2009, stron 422.

5.3. Opieka naukowa nad doktorantami

Nie pełniłem funkcji promotora pomocniczego w żadnym przewodzie doktorskim.

5.4. Działalność popularyzująca naukę

Obecnie jestem członkiem Zespołu Ekspertów KUL. Zespół jest serwisem stworzonym z myślą o dzieleniu się wiedzą, doświadczeniem i badaniami naukowców KUL ze społeczeństwem za pośrednictwem mediów. W ramach działalności w Zespole Ekspertów dzielę się wiedzą i doświadczeniem w ramach publikacji prasowych oraz wywiadów prasowych (m.in. PAP), telewizyjnych i radiowych w mediach lokalnych i ogólnopolskich.

6. Współpraca z instytucjami, organizacjami oraz członkostwo w towarzystwach naukowych

6.1. Współpraca z instytucjami i organizacjami

Od roku 2007 współpracowałem z Departamentem Kapitału Ludzkiego oraz Departamentem Strategii i Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie pełniąc funkcje eksperckie w projektach dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego województwa lubelskiego (m.in. działalność opisana w punkcie 5.6).

Od roku 2007 współpracuję z Fundacją Rozwoju KUL oraz Fundacją Konrada Adenauera w ramach realizacji różnych projektów, m.in. organizacji cyklu tematycznych konferencji i seminariów opisanych w punkcie 5.3.

W latach 2011-2014 byłem społecznym członkiem Rady Rozwoju Lublina przy Prezydencie Miasta Lublin. Rada miała charakter opiniotwórczo-doradczy. W jej kompetencjach znajdowała się również możliwość podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta. W tym okresie byłem również społecznym członkiem Komisji Konkursowej Nagrody Gospodarczej Prezydenta Miasta Lublin. Nagroda jest podziękowaniem za znaczący wkład w rozwój gospodarczy Miasta, a także promocją najlepszych lubelskich przedsiębiorców, których osiągnięcia stanowią wzór godny do naśladowania. Nagroda przyznawana jest corocznie i ma charakter honorowy.

W latach 2002-2014 byłem społecznym członkiem Komisji Rewizyjnej Chełmskiego Towarzystwa Edukacyjnego w Chełmie. Obecnie jestem członkiem Zarządu.

6.2. Członkostwo w krajowych i zagranicznych towarzystwach naukowych

Obecnie należę do dwóch międzynarodowych towarzystw naukowych: Royal Economic Society od września 2014 r. oraz American Economic Association – od października 2013 r. Wcześniej należałem również do: European Economic Association w latach 2013-2014 oraz Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Lublinie.

7. Nagrody i dyplomy

Po uzyskaniu stopnia doktora otrzymałem następujące nagrody i dyplomy:

1. Nagroda JM Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II dla wyróżniających się nauczycieli akademickich, październik 2015 r.

2. Nagroda zespołowa III stopnia JM Rektora UMCS w kategorii osiągnięcia naukowe za monografię naukową pt. „Finansowe instrumenty wsparcia rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw w województwie lubelskim” pod redakcją naukową Anny Korzeniowskiej, Jolanty Szolno-Koguc i Jerzego Węclawskiego wydanej przez Wydawnictwo UMCS w 2014 r.
3. Dyplom Prezydenta Miasta Lublin w uznaniu zasług na rzecz wszechstronnego rozwoju Lublina, z podziękowaniem za promocję potencjału miasta i regionu – wrzesień 2014 r.
4. Nagroda indywidualna IV stopnia Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II za współredakcję wyróżniającego się podręcznika pt. „Fundusze strukturalne i Fundusz Spójności w Polsce w latach 2007-2013” – maj 2008 r.
5. Nagroda indywidualna IV stopnia Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II za osiągnięcia naukowe – grudzień 2007 r.
6. Nagroda zespołowa II stopnia Rektora Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II za zorganizowanie III Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Zmiany globalne jako czynnik rozwoju lokalnego” – grudzień 2006 r.

8. Zagregowana statystyka dorobku naukowego

Łączna liczba punktów otrzymana za opublikowanie prac naukowych w okresie po uzyskaniu stopnia doktora wynosi 283,5 – z uwzględnieniem korekty na współautorstwo z osobami zatrudnionymi w tej samej jednostce naukowej¹. W obliczeniach sumy punktów zostały uwzględnione punkty obowiązujące w roku publikacji.

Poniższe tabele zawierają zestawienia liczby publikacji od momentu uzyskania przeze mnie stopnia doktora nauk ekonomicznych.

Rodzaj publikacji	Liczba publikacji	Publikacja powtórzona	Razem
artykuły w czasopismach naukowych	19	1*	20
artykuły w wydawnictwach pokonferencyjnych	3	-	3
rozdziały w monografiach	25	2**	27
rozdziały w podręcznikach akademickich	7	6***	13
inne publikacje w recenzowanych wydawnictwach (recenzje, omówienia, itp.)	8	-	8

* dodatkowy opublikowany artykuł w języku polskim,

** dodatkowe opublikowane rozdziały w językach polskim i ukraińskim,

*** dodatkowe opublikowane rozdziały lekko zmodyfikowane i zaktualizowane w kolejnych wydaniach podręcznika.

¹ W przypadku współautorstwa z osobami nie zatrudnionymi w tej samej jednostce naukowej została uwzględniona pełna liczba punktów. Ten sposób liczenia uwzględnia rzeczywisty wkład w osiągnięcia jednostki naukowej.

Forma udziału w publikacji	Liczba zdarzeń
samodzielne autorstwo monografii	1
współautorstwo monografii	2
redakcja naukowa monografii	1
współredakcja naukowa monografii	12
współredakcja tomu czasopisma naukowego (Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej)	4

Liczba cytowań moich prac zależy od użytej do analizy bazy danych. Według bazy Publish or Perish liczba cytowań wynosi 63, indeks Hirscha (h-index) 5, a g-index 6 (według stanu na 5 grudnia 2016 r.). Według bazy Google Scholar liczba cytowań moich prac wynosi 39, a indeks Hirscha 4 (według stanu na dzień 4 grudnia 2016 r.). W bazie Web of Science nie ma cytowań moich prac.

W załączniku 4 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego przedstawiłem pełny wykaz publikacji, których jestem autorem, współautorem, redaktorem i współredaktorem.

9. Bibliografia

Uwaga: spis bibliografii obejmuje publikacje, do których odnosi się omówienie monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe przedstawione do oceny w punkcie 2 autoreferatu.

- Barro R. J., Sala-i-Martin X., *Convergence*, „Journal of Political Economy” 1992, t. 100, nr 2.
- Batóg J., *Konwergencja dochodowa w krajach Unii Europejskiej. Analiza ekonometryczna*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2010.
- Baumol W. J., Nelson R. R., Wolff E. N., *Convergence of Productivity. Cross-National Studies and Historical Evidence*, Oxford University Press, New York 1994.
- Borys M. M., Polgár É. K., Zlate A., *Real Convergence and the Determinants of Growth in EU Candidate and Potential Candidate Countries*, Occasional Paper Series 2008, nr 86, s. 1–51.
- Brezinski H. D., Dallago B., Andreff W., (red.), *Convergence and System Change: The Convergence Hypothesis in the Light of Transition in Eastern Europe*, Dartmouth Pub Co, 1992.
- Cieślik A., Rokicki B., *Cohesion Policy in the EU New Member States*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowej i Wschodniej” 2011, t. 9, nr 4.
- De Grauwe P., Schnabl G., *Exchange rate stability, inflation, and growth in (South) Eastern and Central Europe*, „Review of Development Economics” 2008, t. 12, nr 3, s. 530–549.
- De la Fuente A., *Convergence across countries and regions: theory and empirics*, EIB Papers 2000, t. 5, nr 2.
- Islam N., *Growth Empirics: A Panel Data Approach*, „The Quarterly Journal of Economics” 1995, t. 110, nr 4.
- Jóźwik B., Ponikowski H., *Convergence in the European Union and economic transformation of the Central and Eastern European Countries*, Cambridge Business & Economics Conference, Cambridge 2015.
- Jóźwik B., Ponikowski H., *The economic crises and convergence of the Central and Eastern European EU member states and regions*, „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”, nr 12, Lublin 2014.

- Kusideł E., *Konwergencja gospodarcza w Polsce i jej znaczenie w osiąganiu celów polityki spójności*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013.
- Łażniewska E., Górecki T., Chmielewski R., *Konwergencja regionalna*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Poznań 2011.
- Malaga K., Kliber P., *Konwergencja i nierówności regionalne w Polsce w świetle neoklasycznych modeli wzrostu*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2007.
- Malaga K., *Konwergencja gospodarcza w krajach OECD w świetle zagregowanych modeli wzrostu*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2004.
- Marelli E., *Specialisation and Convergence of European Regions*, „The European Journal of Comparative Economics” 2007, t. 4, nr 2.
- Martin R., Winkler A., (red.), *Real Convergence in Central, Eastern and South-Eastern Europe*, Palgrave Macmillan, New York 2009.
- Matkowski Z., Próchniak M., *Real economic convergence in the EU accession countries*, „International Journal of Applied Econometrics and Quantitative Studies” 2004, t. 1, nr 3.
- Niebuhr A., Schlitte F., *Convergence, trade and factor mobility in the European Union – Implications for enlargement and regional policy*, „Intereconomics” 2004, t. 39, nr 3.
- Nowak W., *Konwergencja w modelach endogenicznego wzrostu gospodarczego*, Kolonia, Wrocław 2007.
- Rapacki R. (red.), *Wzrost gospodarczy w krajach transformacji: konwergencja czy dywergencja?* Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2009.
- Reza R., Zahra K. T., *Evaluation of the Income Convergence Hypothesis in Ten New Members of the European Union. A Panel Unit Root Approach*, „Panaeconomicus” 2008, t. 55, nr 2.
- Romer P. M., *Capital accumulation in the theory of long run growth*, University of Rochester-Center for Economic Research (RCER) 1988, nr 123.
- Ryszkiewicz A., *Od konwergencji do spójności i efektywności: podstawy teoretyczne polityki spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej Unii Europejskiej*, Szkoła Główna Handlowa, Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2013.
- Smętkowski M., *Rozwój regionów i polityka regionalna w krajach Europy Środkowo-Wschodniej w okresie transformacji i globalizacji*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2013.
- Solow R. M., *A Contribution to the Theory of Economic Growth*, „The Quarterly Journal of Economics” 1956, t. 70, nr 1, s. 65–94.
- Soukiazis E., Castro V., *How the Maastricht criteria and the Stability and Growth Pact affected real convergence in the European Union*, „Journal of Policy Modeling” 2005, t. 27, nr 3.
- Soukiazis E., Castro V., *How the Maastricht criteria and the Stability and Growth Pact affected real convergence in the European Union*, „Journal of Policy Modeling” 2005, t. 27, nr 3, s. 385–399.
- Stilianos A., *Convergence Clubs and Spatial Externalities: Models and Applications of Regional Convergence in Europe*, Springer Science & Business Media, Berlin 2012.
- Tumpel-Gugerell G., Mooslechner P., (red.) *Economic Convergence and Divergence in Europe: Growth and Regional Development in an Enlarged European Union*, Edward Elgar Publishing 2003.

Barton fürw:lf